La Revuo Orienta

JARO XV
N-RO 7

エスペラント研究

JULIO
1934

BUDAO

SPECIALA NUMERO PRI BUDAISMO

JAPANA ESPERANTO-INSTITUTO

JARO XV, N-RO 7 JULIO, 1934

LA REVUO ORIENTA

Monata Organo de JAPANA ESPERANTO-INSTITUTO, Hongoo-ku, Motomaĉi I, TOKIO, Japanujo

Esperanton akceptis la II-a Konferenco de Tut-Pacifikaj Gejunulaj Budaistaj Asocioj.

Nova Sukceso de Esperanto en Oriento

La II-a Konferenco de Tut-Pacifikaj Gejunulaj Budaistaj Asocioj, kiu okazos de la 18-a ĝis la 24-a de Julio en Tokio, Kioto kaj Osaka, akceptis Esperanton kiel oficialan lingvon kune kun japana, ĥina kaj angla lingvoj.

Tio estas epokfaranta fakto en la budaisma kampo de l' tuta mondo! Kompreneble ĝis nun jam inter esperantistoj troviĝis sufiĉe multe da budaistoj (kredantoj kaj studantoj de Budaismo) kaj ili eĉ havis societojn por uzi Esperanton kiel internacian komunikilon en la budaisma kampo de l' mondo.

Sed plejmulto el budaistoj-neesperantistoj tutmondaj ne ĵetis eĉ unu rigardeton al nia sankta movado ĝis kiam en la I-a Konferenco de Tut-Pacifikaj Gejunulaj Budaistaj Asocioj, kiu okazis en Havajo, en Julio, 1930, akceptis la proponon prezentitan de japanaj delegitoj: Enkonduku ankaŭ Esperanton en la movadon de junulaj budaistaj asocioj. Tio estas la unua-foja akcepto de Esperanto en la oficiala budaista konferenco!

Kaj lastjare la prepara komitato de la II-a Konferenco de Tut-Pacifikaj Gejunulaj Budaistaj Asocioj, kiu konsistis el multaj eminentaj japanaj budaistoj kaj budaologoj, decidis ke la oficialaj lingvoj de l' II-a Konferenco estu japana, ĥina, angla kaj Esperanto.

La II-an Konferencon partoprenos ĉ. 300 japanaj kaj ĉ. 300 alilandaj budaistoj, kiuj venos el Usono, Kanado, Havajo, Ĥinujo, Manĉurio, Hindujo, Cejlono, Burmo, Siamo, Javo kaj Sudmaraj Insuloj.

Ni memoras ke en la VI-a Kongreso de l' Ekstremorienta Asocio por Tropika Medicino, en Oktobro, 1925, en Tokio, D-roj T. Ogáta kaj M. Murata faris paroladojn pri siaj studoj en Esperanto kaj Prof. D-ro Fuĵinami faris ferman saluton de fakkunsido ankaŭ en Esperanto.

Ni ankaŭ ne forgesas ke en la protokolojn de Tutmonda Inĝeniera Kongreso, en Oktobro-Novembro, 1929, en Tokio, la estraro akceptis du Esperante verkitajn traktaĵojn de Inĝenieroj T. Mindoda-K. Takahaŝi kaj K. Ossaka, kvankam la sola oficiala lingvo estis angla.

En la nuna okazo ni ankaŭ esperas ke esperantistoj-budaistoj faru paroladojn kaj salutojn en Esperanto kaj ke ni rikoltu pli bonan kaj brilan sukceson!

佛教とエスペラント

Budaismo kaj Esperanto

友松圓諦
Entai TOMOMATSU
Profesoro de Keio Universitato kaj Taiŝoo Universitato

佛教は印度の諸宗教の内では、尤も現實社會を無視しなかつた中道の思想の主張者ではあつたが、然し、佛教は教祖の思想の中に、はては、その後の發展教會の理論の中にも、いつも、世道人心をたかめずにはゐないところの大きな望みの夢をもつてゐた。夢に近いやうな望みでも、其が現實社會にとつて、どうしても切實な要求に出るものなら、この夢こそは佛教にとつて珠玉である。佛教は從つてさうした幾多の珠玉を經典の中に藏してゐるが、私共のこゝろを動かすものは、言語の統一である。多くの佛教徒は、あの印度内地の、さては、その邊疆の諸民族の無數の方言に惱まされもし、その事の故に何かの統一的な言語を希望したのである。その初期には佛陀のつかはれた言語を「聖語」(Pāli)として佛教は今の伸展につれて、これで統一しやうとつとめはしたが、その後、教會勢力の地理的擴大は、勢ひ敬虔な佛教徒をして、ちやうど、私共が現代の複雜なる言語的混亂の中にエスペラントを期待するやうに、一つの共同に使用する言語を願望した。然し彼らのこの願望は餘り多くの地上的實踐を伴ふことがなかつた。そこに、私共佛教徒がエスペラントに熱情を感じ、この事業への寄與が、乃ち、初期佛教徒の願つて、はたさゞりし聖なる一理想の實現への一奉仕であることを信ずる所以である。

今や佛教は私共の手によつて愈々世界的普及の一歩をきられた。私共は全日本のエスペランチストの協力をえて、私共の國際的寄與をはたしたいと考へてゐる。私共は決して偏狹なる國家主義者によつて迷はさるべきではない。私共は切に、私共のたえざる理想として、この地上世界を少しでも住み心地よきものにしたいと考へてゐる。その一つの形式がエスペラント語の普及である。私共はあくまで、「綠の星」といふ理想の夢をもつべきである。

Resumo en Esperanto

Budaismo ĉiam havadis en la idej de Budao, la fondinto, kaj ankaŭ en la teorioj de progresinta eklezio revojn de granda espero, kiu altigas la publikan moralon.

Unu el tiaj revoj estas starigo de unu komuna lingvo. Multaj malnovaj budaistoj suferadis de la diverseco de idiomoj kaj dialektoj en kaj ekster Hindujo. En la komenco Palio, kiun uzis Budao, estis rigardata kiel sankta lingvo kaj oni atendis en ĝi estontan komunan lingvon. Sed la espero ne efektiviĝis. Mi pensas ke senti amon al Esperanto kaj labori por ĝi estas unu el niaj servoj por efektivigi idealojn, kion niaj antaŭuloj esperis.

Nun ni komencis disvastigi Budaismon en la tuta mondo. Ni volas plenumi internacian kontribuon kun la helpo de esperantistoj. Ni ne lasu nin sub la influo de partiemaj nacionalistoj. Nia idealo estas plibonigo de nia surtera vivo. Disvastigo de Esperanto estas efektivigo de unu flanko de l' idealo. Ni devas ĉiam portadi la idealon de Verda Stelo.

Influo de Budaismo sur Japana Kulturo

Dooken ŜIBATA, *Direktoro de Budaista Asocio en Imperia Universitato, Tokio*

Ĝenerale la esenco de l' religio troviĝas en kredo aŭ en paco de koro, sed la religio alportas al nia vivo brilajn kolorojn kaj rave mirindan transformiĝon, penetrante en ĉiujn fazojn de l' homa vivo Mi donas ekzemplon en ĉiutagaj vivoj. En la pia sintenado de religiulo ĉe la manĝotablo oni povas trovi trankvilecon kaj noblecon, kiujn oni neniam trovas ĉe familioj sen religia disciplino. Kiam religiulo vizitas nekredantan familion kaj vidas la manĝotablon, li treege miros pri la bestecan sintenadon. En ĉiuj flankoj de l' homa vivo religio forigas animalecon kaj nekulturitecon kaj alportas noblan kulturan vivon.

Kiel religio Budaismo enkondukita en Japanujon ankaŭ poluris la vivon de japanoj en ĉiuj flankoj kaj kulture progresigis ĝin. Ne estas troigo, eĉ se ni dirus ke preskaŭ ĉiu, kiun ni fieras al alilandanoj kiel japanan kulturon, ricevis iamaniere la baptadon de Budaismo. En tiu ĉi artikoleto mi volas priskribi al vi maldetale, kiel Budaismo penetris en japanan kulturon.

Laŭ oficiala kroniko Budaismo estis importita en Japanujon en la 13–a jaro de Imperiestro Kimmei (*552 p. K.*). Kaj de post kiam Kronprinco Ŝootoku regis kiel kredanto de Budaismo kaj enkondukis Budaismon kiel gvidantan instruon de l' vivo de l' popolo. ("Konstitucio el 17 artikoloj", *604 p. K.*), Budaismo penetris en popolamason pere de imperiestra familio Kaj floris impona kulturo en Nara-epoko (*710–774*), kiu estas la unua floro de japana kulturo sur la kultura historio. Kiel greka kulturo en la historio de l' Monda Kulturo, ĝi rakontas al ni neelĉerpeblan intereson kaj profundan misteron. Aŭ tion rememo-

日本文化における佛教の影響

柴田道賢

凡そ宗教の本質は信仰とか、心の安心とか云ふ點に見出されて居るが、然し宗教は人間の凡ゆる生活の中に浸透して、其處に輝かしき色彩と不思議な迄に心を打たるゝ變位とを持ち來して居る。例へば極めて手近かな處で例を取れば、宗教的人間の食卓の敬虔な態度は到底宗教的訓練のない家庭には見受けられぬ和かさと崇高さとを見出す。宗教的人間が全く信仰を持たない家庭に行つてその食卓を見たならば、何とその動物的な態度に驚くことであらうか。宗教は人間の凡ゆる生活に亘つて、彼等の動物的な、非文化的な姿を洗ひ去つて、其處に神々しい文化的な生活を現出するのである。

佛教も亦斯くの如く宗教として、我が日本に輸入せられて以來、日本人の凡ゆる生活を洗練し、文化的に向上せしめ、日本文化と稱して誇り得るものは、その見方に依つては殆ど凡て佛教の洗禮を受けないものはなかつたと云つても過言ではない。私はこの小さい一文で極く大ざつぱに日本文化の中に浸透して居る佛教の姿を描き出して見度い。

佛教が日本に輸入せられたのは公の記錄では欽明天皇の即位十三年（五五二 A.D.）である。それから聖德太子が佛教の信者として政治を執り、國民生活の指導的教へとして佛教を採用せられて以來（十七條憲法）佛教は皇室を通して一般國民層に及ぶことゝなつた。そして輝かしき寧樂文化の華を咲したのである。寧樂文化は少くとも日本文化の始めて文化史上に現れた姿であつて、それは世界文化史上に於けるギリシャ文化の如

rigus al ni la fakto, ke en tiu tempo pere de Budaismo japanoj importis grekan kulturon, kion ni povas klare vidi en japanaj tiamaj skulptaĵoj.

Poste floris la eleganta kulturo de Heian-epoko (*797–1192*), kaj kiel profunde enpenetris en la kulturon la instruo de Ŝingon-sekto, kaj en beletristiko, en pentrarto, en politiko kaj en ekonomio oni povas trovi diversajn instruojn de Budaismo en formo trans-figurita aŭ transformita kaj eĉ tro insiste prenis gvidantan potencon. Oni ankaŭ ne povas priparoli pri la kulturo en Kamakura-epoko (*1192–1333*), ignorante la influon de Ĵoodo-sekto kaj Zen-sekto. Precipe japana spirito, samurajismo, kiu klariĝis en Kamakura-epoko, estas floro de japana kulturo, kiun oni ne povas kompreni ignorante la instruon de Zen-sekto. Kaj poste en Edo-epoko (*1603–1867*) la ideo de populara Budaismo profunde penetrantan en popolamason okupis la gvidantan pozicion kaj ĉiutagaj vivoj de japanoj estis kondukataj pli-malpli multe sub la influo de Budaismo en socia vivo, en politiko, en beletristiko kaj en belarto. Nun mi volas rakonti kiel profunde penetris Budaismo en japanan kulturon, donante kelkajn specialajn ekzemplojn.

La plej esenca spirito de japanoj estas sendube samurajismo ("*buŝidoo*"). Kompreneble ĝi devenis plejparte de realeco kaj amo al pureco de japana gento, sed ankaŭ samurajoj bezonis havi budaisman pacon de koro por ke ili povu trankvile morti antaŭ sia mastro. En la okazo, kiam Kusunoki-Masaŝige komencis militiri kaj ankaŭ kiam Hoojoo-Tokimune glavtranĉis la senditojn de Mongolujo, kaj en la okazo de la kompreno de esoteraĵoj de batalartoj kaj skermado, kaj en la nobla karaktero de Generalo Nogi, oni povas trovi grandan influon de ĵan-ekzerciĝo. Oni ne povus kompreni la fundamentan esencon de japana samruajismo, ne konante ĵanon, budaisman meditadon.

く、我等に汲めどもつきぬ興味と深い神秘を物語つて居る。否當時は佛教を媒として事實ギリシャ文化をも輸入した跡がその彫刻の中には明に印せられて居るのが我々にはギリシャ文化を想起せしめるのかも知れない。

その後平安朝になつて咲き出された優雅な文化の中にも亦眞言宗の教が何れ位深く浸み込んで居ることか、文學の中へも、繪畫の中にも、將又政治經濟の中にさへも佛教の種々の教が或は變位されたり、變形されたりして執拗な迄に深くその指導的地位を取らうとして居る。次に起つた鎌倉文化にしても淨土宗と禪宗との影響を無視してはその文化を語ることが出來ない。殊に鎌倉時代から明になつた武士道などゝ云ふ日本精神も、禪宗の教を外にしては到底考へ得ない日本文化の精華である。更に江戸時代となつては民間に浸透した通俗佛教の思想が指導的地位を占めて、社會生活も、政治も、文學も、藝術も、凡て人間の營みは多かれ少かれ佛教の影響下に營まれて居た。今これ等の特色ある數種の日本文化を取り上げて佛教が日本文化中に浸透した様子を物語つて見よう。

日本の代表的な精神はやはり武士道である。勿論それは日本民族の現實性、潔癖性等に依る點も非常に多いが、武士が君前に死を顧ない處には確に佛教的安心立命が必要であつた。それは楠木正成の出陣の際にも、相模太郎時宗の蒙古使節を一刀の下に斬つた場合にも、又武道、劍道の極意體得の際にも、乃木將軍の人格の上にさへも力強く參禪の力が表れて居る。日本に於て武士道を語るものが、この禪を知らずしては到底その根本的精髓を把握することは出來ないであらう。

Ekzemploj en beletristiko. En japanaj tipaj beletristikaj verkoj, Genĵi-monogatari, Heike-monogatari, Man'jooŝuu, Kokin-ŭakaŝuu, Curezuregusa kaj ĵoruraj verkoj k. c. — en unuj el ili facile komprenebla instruo de Budaismo kaj en aliaj tre malfacila instruo de Budaismo estas gvidanta spirito de la verkoj. Precipe en Heike-monogatari troviĝas ia forto, kiu kaptas nian koron, ĉar ĝia verkinto rakontas la movon de l' homa koro kun milda amo de Budao. Kaj plie en la koro de l' verkinto, kiu trankviligis sian koron per kredo al Budaismo, troviĝis religia nobleco, kiu vivas kun Dio super ĉiuj komplikaĵoj de la surtera mondo.

Ekzemploj en arkitekturo. Temploj de Toodai-ĵi, Hoorjuu-ĵi, Tooŝoodai-ĵi kaj preskaŭ ĉiuj japanaj trezoraj konstruaĵoj estas budaismaj konstruaĵoj. Kaj plie eĉ unu kolono, unu tabulo aŭ unu tegolo el ili estis konstruitaj de tiamaj popolanoj por montri piecon kaj kredon al Budao kun granda atento. Kiel ili ne domaĝis grandan elspezon kaj penigan laboradon por fari trankvilan ripozejon por Budao adorata! Eĉ hodiaŭ preskaŭ ĉiuj domoj de japanoj havas kapelonĉambron. Ĝi okupas la fundan parton de l' domo kaj tie estas apoteozataj Amitabo, Mahavairokano, Fondinto de l' Sekto kaj la prapatroj de l' familio. Kaj multaj budaistoj japanaj kredas ke tie oni povas solvi ĉiujn malfacilajn problemojn de l' vivo kaj ricevi fortojn por vivi ĉiutage.

En la vivo de japanoj oni povas trovi budaisman disciplinon en diversaj punktoj. Ekzemple la kutimo lavi manojn post la urinado aŭ kakado devenas de la instruo de Zen-sekto. Ceremonia teservado ankaŭ trovas sian fondinton en la tendaro de budaistoj. Takuano (peklita rafano), udono (orienta makaronio), misosupo (supo el *miso*, sojfaba pasto), peklitaĵoj kaj aliaj japanaj manĝaĵoj estis enkondukitaj de piaj kredantoj en siajn familiojn imitante la kuirejon de budaismaj temploj. Japanaj etiketoj estis ankaŭ

例を文學に取る。日本文學の代表的作品源氏物語、平家物語、萬葉集、古今和歌集、新古今集、徒然草、淨瑠璃等の作品の中には極く平易な、時には極めて難しい佛教の教理をその作品の指導的精神として筋書が運れて居る。殊に平家物語が我々の心を捉へる力のあるのは微妙な人間の心の動きを和かな佛陀の愛を以つて語る爲であらう。然も常に佛門に入つて落着くことを忘れなかつた作者の心の中には凡ゆる世の葛籐を超越して神と共に生きる宗教的な崇高さを知つて居た。

建築を見る。東大寺、法隆寺、唐招提寺を始めとして、日本の國寶的存在は殆ど凡て佛教建築である。然もそれは當時の國民がその敬虔と信仰とを表す爲に一本の柱、一枚の板、一片の瓦に至る迄細心な注意をして組み立てた建築である。彼等は如何にその信仰する佛陀の安住所を作る爲に莫大な費用と勞力とを惜まなかつたことであらう。今日と雖も日本の家屋には大抵佛間がある。家屋の最も奥まつた處が佛間に取られて居て、其處には阿彌陀佛、大日如來、祖師それからその家の祖先が祀られて居る。多くの日本人の中にはこゝに來て凡ゆる人生の難題を解決し、毎日生きる力を受けて居ると信じて居る多數の佛教徒が今尚ほ生存して居る。

日本人の生活の中にも亦種々な點に佛教的訓練が見受けられる。例ば便所に行つて手を洗ふ習慣でも禪宗の教へた影響である。茶の湯も皆その開祖を佛門の人に求めなければならなかつた。澤庵、うどん、味噌汁、漬物等の日本特有の食物は皆敬虔な信者が寺院の臺所から習つて來たものである。日本の禮儀作法もやはり佛教者の工夫に出づる。それは佛教者が佛徒に仕へる精神をそのまゝ對座する

BUDAO 禮讃

小 坂 狷 二

„En Esperantaj vortaroj oni ankaŭ havas radikojn *Budd'*, *Budh'* kaj *Bude.'* La du unuaj estas kontraŭ la esperanta ortografio kaj la lasta estas iom stranga per la sono. Ni do jam kutimadas uzi la radikon *Buda'*. ……"

これは拙著 „Perloj el la Oriento"（大正十年二月發行）, p. 9『釋迦八相倭文庫』の釋迦降誕のくだりの譯 „Budanasko" 脚註の一節である。

Buda'なる語根を考案したのは明治四十五年頃『大成エスペラント和譯辭典』（大正三年發行）編纂中在來の Budd , Bukh', Bude' が氣に入らなくて製造に及んだもの。その理由は上記脚註の通りであるが、本誌佛教特輯號を利用して製造元としての意見を簡單に述べさせて戴く。

Budd' は Fundamenta Krestomatio に出てゐる radiko であるが是は同書に bul' と區別するために bull' が使はれてゐる（今日では bule' が用ひられる）のと同樣に bud'（見世物小屋）と區別するためであらうが、同じ子音を重ねるのは Esp. としては異式である。それは英佛人等多くの歐洲人は同子音を重ねても區別して發音出來ぬ（單に前行の母音を短母音たらしむる謂はゞ符牒）であるからである。例へば英語で mamma, dinner は『まー、どィなー』で『まムま、どィッなー」とは發音されぬ。Esp. ortografio の上からは Budd' の如き同子音を重ねる語は避くべきである。

Budh' も同樣、元來 h は無聲の音（聲帶が全開放從つて無振動）であるから前に子音を重ねて語尾に置く如き語根は elizio の存在する Esp. としては絕對に發音出來ぬのであるから避くべきで、むしろ budd' よりも更に劣惡。Esp. としてはてんで問題になり得ない形式である。

依て Joseph Rhodes 氏は多分頭をひねり窮餘の一策としてその著 English-Esperanto

---

elpensitaj de budaistoj. Kiam budaistoj aplikas la spiriton servi al Budao en ĉiutagaj vivoj, la afabla kaj kompleza etiketo naskiĝas kaj en ĝi la plej grava estas nerompi malgajecon aŭ solecon.

Kiam tiel ni daŭrigus sensisteme ni trovos sennombrajn ekzemplojn. Se vi ankoraŭ havus ian dubon en la rezonado, vi mem serĉu instruon de Budaismo en iu ajn punkto de l' vivo de japanoj, kaj vi nepre trovos iun pruvon. Sekve ne estas troigo la konkludo ke japana kulturo estas budaisma kulturo en ia senco. Tiele Budaismo penetris en la spiriton de japanoj kaj produktis kulturon, kiun ni fieras al alilandanoj. Tio pruvas ke Budaismo en Japanujo ne estas filozofio, nek mortinta instruo, sed ĝi estas vivanta religio, kion mi volas certigi al ĝin nekonantaj okcidentanoj. (*J. O.*)

人に應用する時その丁寧な慇懃な作法となつて、來るが、その中に尤も大切なことは寂さを破壞しないことである。

かくの如く思ひつきを列擧しただけでも際限がない。日本人の生活の如何なる點に於てももし疑問があるならば佛教の教へる處を探して見るがいゝ必ず其處に何等かの根據を示して與れるであらう。從つて或る意味で日本文化とは佛教文化であると云つても差支へがない程佛教は日本人の精神に迄浸潤して、世界に誇るべき文化を釀成せしめたのである。この點からしても佛教は單なる哲學でも、死んだ學問でもない、生きた宗教であることを特に未知の人達に語つて置き度い。

Dictionary に **Bude'** なる語根を採用した。是ならば budd', budh' とは異り兎に角發音出來るから Esp. の語根としての存在は許され得る。

然し唯問題たる點は語根尾の母音 -e である。是は bull→bule' の塑に倣つたものであらうが bule' の方は獨逸語が Bulle (發音 -e であるからいゝが、bude' の -e はあまりにも arbitra だ。どうせ母音をつけるなら boa' 等の例もあるから梵語の buddha に緣のある a の方がまだしも……と大成エス和辭典編輯に當つて考案した次第である。これならば budaismo, bukaisto 等の造語も自然でおかしくない(獨逸語でも Buddhaismus, Buddhaist が用ひられる)。

唯も一つ Esp. として採用し得る案は **budha'** である。然し之では bud-ha-o (ぶッはーお) と發音せねばならぬから buddha と書いて duda と發音する近代人の耳には如何かと思ふ。現に dudho 說の日本同志の方々の發音を聞くと bud-histo, bud-hismo と發音せられる方は殆んど無く、budisto, budismo 乃至は bud-disto, bud-dismo とやつて居られる樣である。その位ならいつその事發音通り budao (budo は先口がある故致し方ない) とされたら如何。左横書き言文一致を公文書に實行してゐる吾々鐵道省工作系統の者共は耳で聞いて同じ發音の語は日用簡單な方に統一をやつてゐる。『穴、孔』は『穴』(例ボルト穴)、『連、聯』は『連』(連結器) などと。進歩せる Esp-istoj はこの位の考はあつて然るべし。又よしんば budhao を今日主張しても rhythm を ritmo と silabi する Esp. としてはやがて近き將來には發音通り budao と書かれるに至ることであらう。

又もし budho と書いて dh を有氣音か何か特殊な發音をせんと主張する者あらばそれは偉大なる誤謬でそんなむづかしい發音を今更吾人が受入れるものではない。更にまた單に sanskrito の語形から見た目の上で dh が捨て難いと云ふのなら之は濟度致し難い。Esp は梵語大學者の眼の保養の爲めに譯して存在してゐるものではない。

勿論新語根を採用することは個人エスペランチストの勝手で、學士院や言語委員會が左右すべき問題ではない。然し Zam. 博士の云はれた如くそれは充分なる責任を以てなさるべきもので、それには Esp. の語そのものの眞の精神と機構に對して充分なる認識を有することが資格の第一である。Esp. は有閑者の ludilo ではない。民衆凡夫が相手、百年の先を忘れてはならぬ。Esp. にも今日 mirho, finno など云ふ語根が用ひられてゐるが是は止むを得ざるに出でたもので、止むを得る處か Esp. としてより適當なる buda' があるに於ては ortografio や發音の根本を搖がしてまでも budh' 乃至 budha' を採用する必要は何處にも之を探め得ない。

餘　白　へ

ザメンホフ博士曰く

「エス著作の中ではエス式綴て」

La **logiko** kategorie ordonas, ke por ĉiuj nomoj estu enkondukita unu egala ortografio (la simpla ortografio esperanta), ĉar alie, trovante en verko esperanta ian nomon, oni neniam scios, kiel ĝin elparoli. Sendube tio ĉi poste estos enkondukita, kaj post kelkaj jaroj la skribado "Byron" anstataŭ "Bajron" aŭ "Göthe" anstataŭ "Gete" kredeble estos rigardata kiel eraro.

L. L. Zamenhof, 1890.

(Originala Verkaro, p. 80-81,
リングヴイ・レスポンドイ, p. 91-92)

夏期短期エスペラント初等講習

時日——7月20日から8月10日迄
日曜・水曜を除き毎日午後 7-9 時
會費——3圓 (學會々員は2圓)
場所——日本エスペラント學會階上
講師及用書未定　　　〔申込當日受付〕

野原, Kial ne "Budao"? を讀みて

松 葉 菊 延

筆者の最も畏敬する野原老先生は、本年一月『普門品』のエス譯 "La Samanta-Mukha-Parivarto" を發表せられて、この偉大なる東洋古典をエスペラントにより、全世界に御紹介なつた事は、洵に、本年度の日本エスペラント界、否、全世界エスペラント界の大收獲であつて、欣快の至りに堪えぬ次第である。

先生は、この御訴譯にあたり、これ以前の御譯著書中に於けると同樣、『佛陀』の esperanta formo として、語根 budh' を採用せられ、從來、日本エスペラント界で、ほゞ決定的に使用してきた duda' なる語根を排せられ、且つ、それの反對理由として Kial ne "Budao"? なる見出しで次の五箇條を、同書の附錄として添附せられた。曰く:—

1° "Budao" estas malbelsona.

2° "Budao" ne akordas en akcento kun "Buddha".

3° "Budao" derivas multajn malbelajn vortojn.

4° "Budao" donas malbonan ekzemplon.

5° "Budho" ne estas malfacile elparoli.

そして、この下に、Tial mi preferas "Budhon" ol "Budao" と結論せられた。

本論は、この五箇條に對する、筆者の佯らざる感想をのべたものである。

先づ、先生は、Budao は malbelsona であり、Sanktulo に對する稱呼としては尊嚴味が無いと仰せられる。そして、この malbelsoneco を確めるために數名の ne-esperantisto なる内外人に質されて大體同樣の意見を得られたとのことである。

この問題に就いて、筆者は、先生の御考へならびに、實驗の方法について贊成が出來ない。一體、或る音が、言葉が、bela だとか、malbela だとかいふ事は、いはゆる persona (person'a = per-sona!) gusto であつて、人により、又その人の使用してゐる日常の言語により、語音美に對する感じの程度、趣味に差異がある如く、美の標準が同一でない。先生は、內外人數名について、實驗なされたとの事であるが、その外人が、何處の國人であるかゞ問題である。誰しも、自分の國語又は地方語は美しいものと信じてゐる。汚いと考へてゐれば、自分で、自然に矯正する筈だ。

筆者には、Budao と Budho と、どちらが plisankta であるか聞分けることが出來ない。ローマの皇帝の名は、國によりツエザーロ、シーザー、ケーザル、チエーザレなどと色々に發音されるが、さて、どれが plej sankta で、どれが plej heroeca で、どれが plej barbara かと云はれたら誰しも返答に困ることだらう。

宣長が、シヤカ、コーシをサカ、クジと云つた相であるが、これは、宣長の大知振りであつて、其當時の國語が、拗音を嫌つた爲であり、何も宣長が語音的効果を應用して、この二聖に對する敬意の深からぬ事を表現したものではあるまいと思ふ。

次に Budao では akcento が da にあり、原語の Buddha ではそれが bu にあるので全然別語の感じがあるとの御說であるが、日本人である先生の御意見としては、まことに珍らしいことである。自然的な akcento を保存せしむると稱して、わざわざ、難しい發音規則をつくつてゐる Ido, Novial, Occidental の支持者ならば、きつと budao と書いても búdao と讀ますに違ひない。

エスペラントは、揚音の法則を極端にまで簡單にしたので、原語の akcento の位置と esperanta formo のそれとが一致しない場合がいくらもある。既に、それについて、Zamenhof が手を燒いた。Lingvaj Respondoj の 15 ペイヂ以下に面白く書いてあるが、animo や proksima の發音が、ラテンの原語のそれと違ふから Esp. をやるのは御免だと云つた男があるとか。

Budao の da に akcento があるのは、エスペラントの發音法則が、嚴かに定まつてゐる以上致し方のない事。日本の Syôgûn,

Mikadó, が、Ŝogúno, Mikádo となつてゐるのと同樣、エスペラント化される單語が、いつも etimologiaj formoj に忠實である事は不可能であらう。原語の akcento に添はすことになればエス語を大改造するより外ない。

第三に、buda- が radiko であれば、その derivaĵoj として budaa だの、budaajo だのといふ malŝatindaj vortoj が出來るとの仰せであるが、これは、全く感心せぬ。とは云ふものの、同じ宗教仲間に bahaa もあるし又 babaa, balaa, boao, kuracao, raĝao, vilao, lamao, praa (全部「新撰エス和」にあり) 等の言葉もある以上、かんぺんならぬ程のものでもあるまい。むしろ edzo や、haradzo の方が pli malŝatindaj vortoj である。その上 bud-ha, bud-haŭo にしても耳障りがよくない樣に思ふ。

次に、第四の理由として、Sanskrito から佛教關係の單語をエスペラント化する場合、今後、budao の例に倣ひ、—ao で終るものが、後から後から出來てくる樣に御考へになつてゐられるけれど、これも殘念ながら贊成いたし兼ねる御意見である。

budao なる形が採用されたのは、bud' は既に豫約濟であり dh がきらはれるからであつて、Sanskrito 語尾の -a を常に保存して語根に取入れ樣と云ふ Principo のためではない。假りにこの單語の originala formo が burra であつたとしたら、きつと burao でなくて buro と云ふ esperanta formo が生れた事と想像する。しかも、現在までの、esp. 界の單語取入れの方法が、可成り sensistema で、前例なんてあまり氣にしない樣であるから、("Esperanto" 1925, Stojan の論文: Kresko de nia vortaro 參照) この御心配はいらぬと思ふ。Budao 說の竹内氏の著 "Budao" にも samgo, darmo となつてゐて sangao, darmao となつてゐないのにみても。

第五に、dh は malfacile elparolebla でないと仰せになるが、facile elparolebla とは思はれぬ。しかし、dh なる子音群を使用することはこの場合どうであらうか? Buddha の dha は決して d-ha ではない。dh は實は梵字一字の發音を示すもので、h は、此の音が有氣音(含氣音)なることを示す記號にすぎない。この一文字に相當するラテン文字がないので、dh なる方法をとつたのである。theory の th, rheumatismus の rh, philosophy の ph 等も、梵語でこそないがギリシャ語の文字に相當するラテン文字がなかつたので、h を利用したものである。かるが故に、エスペラントでは、これらは、いづれも teorio, reŭmatismo, filozofio と書換へられた。Buddha を budho にする筆法を以つてせば、これらも theorio, rheŭmatismo, philosophio とせねば片手落である筈だ。しかも、元來一字に相當すべく一音 (d の有氣音) として發音されたものをエスペラント式 (一字一音!) に發音せしむることはおかしい。dh の前後に母音があるから、bud-ho と發音して出來ぬ事もなからうが、d-harmo は無理である。(その意味で先生が「普門品」に入れられた新語根 bodhisatvo, brahmano, dharanindharo, dharmakaro, gandharvo, Samantamukha-parivarto 等の形には感心しかねる)。假りに t-heorio, p-hilosop-hio, r-heŭmatismo と發音する樣な語がエスペラントにありとしたなら, 誰かエスペランチストたる事を悲まぬ者があらう!

ヨーロッパのエスペランチストは edzo を ed-zo と發音しないで、e-dzo と發音し、dz を c の有聲音と考へてゐる樣である。(例: La Colla, Stojan) しかし之は teorie には malbona だ。この調子で dh も亦 digrafo (合成音)とみる時は budho の方が宜からう、眼の感じも國際的だから。しかし、d と h をはなして、ed-zo 式に讀みたいなら budao が宜い、發音がやすいから。

筆者はエスペラントを粟屋海軍中佐 (當時大尉) に學び、粟屋中佐は長府中學在學中に恩師野原先生より學ばれた。されば、筆者は實に野原先生の孫弟子にあたる。その孫弟子の分際で、おぢい樣に向ひ、雜言の限りをつくした事は、まことに罪この上もないが、問題の重要性を感じ、玆に禿筆を呵したる次第である。幸にして先生の御寬容し給はんことを祈る。

(1934・VII・1〜2)

Esperanto, Sanskrito kaj Palio

(エス・梵・巴・語音私考)

TAKEUĈI-Tookiĉi

Provinte esperantigon de budaismaj literaturaĵoj mi ofte konfuziĝis por esperantigi sanskritajn kaj paliajn vortojn, ĉar mi esperis, ke la vortoj esperantigitaj havu tute esperantan karakteron. Tial mi serĉis ekzemplojn, per kiuj mi esperis lerni bonan vojon, en verkoj de aŭtoritataj esperantistoj, kaj mi faris la UNUAn TABELOn, sed tro malmulte da materialoj ne donis al mi ĝustan instruon. Mi do elserĉis vortojn paliajn kaj sanskritajn, kies formo elvokas en nia memoro rekonon, pri sia reciproka parenceco al esperanta vorto, el vortaretoj palia-japana kaj sanskrita-japana, kaj mi ordigis ilin en la DUA TABELO.

La du tabelojn rigardante, mi konsideris pri iliaj formoj kaj mi opiniis: — L ŭ sia formo Sanskrito estas pli intima parenco de Esperanto ol Palio. Sed aliflanke Palio havas pli intiman tonon pro siaj abundaj vokaloj kaj la simpla sonkombino, kvankam ĝi havas tre multon da duoblaj samkonsonantoj. Tial mi fariĝis esperi, ke kiam oni volas esperantigi budaismajn terminojn, preferu sanskritan formon de vortoj aŭ teknikaj aŭ propranomaj ol paliajn formojn, sed se oni renkontas tro komplikan sonkombinaĵon prenu formon palian,[1] sed kiam ankoraŭ restas malfaciloj oni faru modifon per helpo de ĉina, tibeta aŭ japana formoj de la vorto. La studo ŝajne permesas al mi jenajn regulojn:

1) Por sonoj sanskritaj kaj paliaj ĉh, dh, gh, ĝh, kh, th, dh, th estu uzataj ĉ, d, g, ĝ, k, t;[2]

kiel spato por F. spath, P. espatho

sabato por G. sabbath, A. sabbath

teo por F. thé, I. thè

pantero por L. panthero, F. panthèro, G. panther, A. panther.

2) Por sanskrita ṡ sono, estas uzata la sono s;

kiel ses por S. ṡaṡ

pisti por S. piṡ

vasto por S. vaṡa.

3) Por ŝ iam sono s ankaŭ estas uzata;

kiel sago por S. ŝara.

Ankaŭ mi esperas:

4) Por kj aŭ khj uzi simplan sonon k;

kiel kapti por F. capter, A. captive

kanvaso por F. canevas, A. canvas

kampo por F. champ.

Ŝakamunio por S. Ŝakjamuni, P. Sakijamuni, J. Ŝakamuni.

5) Por sanskritaj dj, dhj preni paliaj ĝ;
kiel ĝano por S. dhjano, P. ĝhānam, J. ĝen.

6) Por ĝ povus esti uzata ĵ sono, se okaze necesas tio por eviti homonimon;
kiel ĵuri por F. jurer, A. juror,
ĵaluza por F. jalausie, A. jealous.

LA UNUA TABELO

Artikolo de D-ro J. Takakusu (N. 7-8, Jaro I, "Japana E-isto," 1927)

(N-ro 7) P. 4 Budismo, La kotonujo; S. badara; J. ŭata (E. vat' el vatumi), P. 5 homo de Indio.

(N-ro 8) P. 4 Manĵusri Bodhisattva (Manĝuŝri), Bodhisena, Avatansaka-sutra'n Budha Vairoĉana (S. Buddha Vairoĉana).

"Fundamenta Krestomatio"

P. 28 Mahadeva. P. 34 Karagara, Vataman, Bramano, Keĉava (Keĉava ?), Mrigavati, Madana, Mrigaloĉana'n, Karnavati, Suloĉana'n.

(**"Antologio Internacia"** (de A. Grabovski)

P. 128 Kriŝna (Krsna), P. 130 Valmiki (Valmīki), P. 134 Ellora, P. 179 Paganini.

"Pola Antologio" (de Kabe)

P. 90 Brahma, Viŝnu, Ŝiva (Ŝiva), P. 91 Viŝnu'n

"Esprant o" N. 1, 1927 (G.S.) (UEA)

P. 13 Budismo.

"Esperanto" N. 3 XXVII (UEA)

P. 12 purdah (kurteno)

"Esperanto" N. 3, XXIX

P. 8 paria, hariĝano, budhistaj, neariaj, karma, hinduistoj, Gurvaĵur, Malabar.

"Esperanto" N. 4, XXIX

P. 14 Kaneri groto, Buddho, El Benareŝ.

"Esperanto" N. 10 XXIX

P. 4 Bhagavan Das, en Benares, Ganĝon, Mahareĝo de Ramnagar, Bhagavad Gita, Arĵuna (Arĝuna), Kriŝna, kŝatrija (ksatrija), Ŝudra, vajŝja, bramanoj, brahmano (linio 17), Manu.

"Historio de la Mondolingvo" (de Drezen)

P. 17 Sanskrito, Gangeso, P. 18 Panini, bramana literaturo.

"Konklude la internacieco estas kampo sufiĉe marĉa aŭ glitiga. Ĝi foje plisimilas iluzion erarigan ol certaĵon alkroĉiĝus al nia lingva bazo, sed ne ŝancelu ĝin per troa proporcio."

Edmond Privat.

LA DUA TABELO

Esp.	Sansk.	Palio	Esp.	Sansk.	Palio
unu	eka	eko	ses	sas	ĉha
du	dvi	dve, duve, du, di, do, dvi	sep	saptan	sattha
			ok	astan	attha
tri	tri	tajo, ti-	naŭ	navan	nava
kvar	ĉatur	ĉattāro	dek	daŝan	dasa
kvin	panĉan	panĉa	dekunu-	ekādaŝan	ekadasa

Esp.	Sansk.	Palio	Esp.	Sansk.	Palio
dekdu	dvādaṣan	dvādasa	tridek	trimŝat	timsati
dektri	trajodaŝan	terasa	cent	ŝata	sata
dudek	vimŝati	vīsati	mil	sahasra	sahassa
akso	aksa	akkha	nepo	naptr	nattar
ĉaro	ĉakro (rado)	ĉakka (rado)		("Veda," napāt)	
rado	ratha (ĉaro)	ratho (ĉaro)	nokto	nakta, niŝ, nīŝītha (meznokto)	natta, nasā
dekstra	daksina	dakkhina			
dento	danta	danta	nomo	nāman	nāmam
doni	dāna	dāna	nova	nava	nava
dio	deva	deva	osto	asthi	atthi
dion	devam		palaco	prasādo	pāsādo
estas	as	as	paŝti	paŝus (bruto)	pasu (bruto)
frato	bhrātr	bhātu	patro	pitr	pitu
inter	antarā	antarā	pisti	pis	
interna	antara	antara	radio rasmi	raŝmi	ramsi
iri	i		reĝo	raĝa	raĝa
juna	juvan	juvan	reĝino	raĝni	raĝinī
kamforo	karpūra	kappura	sago	ŝara	sara
kankro	karkata	kakkataka	serpento	sarpa	sappa
karafo	kalaŝa	kalasa	suno	sūrja	surijo
kie	kva	ku	sama	sama	sama (egala)
kulturi (ter)	krisi	kasī	vasta	vastara	vattham
krei	karana (kr)	karana	vento	vāta, vājasti	vāta, vajati
loko	loka (mondo)	loko (mondo)	vesto	vesa, vastra	
mezo	madhja	maĝĝho	vir' (seksa)	vrsa	
mi	mad	amha, me	voĉo	vaĉa	vaĉo (vorto, parolo)
milda	mrdu	mudu			
mort (ema)	mrta		tie	tatra	tatha
mortigi		māreti	kio?	kim?	kim, kin
mortemulo	mrjate	marati	tiu	tad	tad
nazo	nāsā	nāsā	ĉi tiu	etad	etad
ne	na	na	rango	rasanā	

(1) La vorto 般若 pannja estis uzita por sanskrita vorto praĝna, sed ĝi ne estus transskribita rekte el praĝna. Sanskrita praĝna estas panna en palio. Tial la formo pannja laŭ sia fonetika karakterizaĵo certe estas derivaĵo de palia panna, se ne, de iu simila dialekto. Ni povas klare vidi la faktojn, ke la tradukistoj, tripitakoj por enkonduki terminon en ĉinlingvon ofte preferis vorton palian aŭ similan dialektan anstataŭ sanskrita origino, kiam ĝi ne akordas fonetike al ĉina lingvo laŭ sia sonaro; ekzemple la vorto 阿羅漢 arakan, 沙門 samon por sanskrita arhan (arhat), ŝramana, laŭsone ili ne estas identaj, sed kiam ni scias ke la vortoj arhan kaj ŝramana estas arahan kaj

samana en palio, ni konstatas la pravecon de la tradukistoj. Ankaŭ la plifruaj tradukistoj uzis formon 耆闍崛 giĝakuc por gridhra-kuta, kaj plimalfruaj tradukistoj uzis 姞栗陀羅矩吒 guridarakuta, la unua estas transliterigo de palia aŭ samsona dialekto giĝĝha-kuto. Pli malfruaj tradukistoj ofte menciis malprecizaj transliteraĵojn faritajn de fruaj tradukistoj. La vortoj, kiuj menciitaj kiel malprecizajn de plimalfruaj tradukistoj estas vorto samspeca, kies ekzamplojn mi prezentis ĉi supre, do ili ne estas faritaj senkonsidere kvankam, ili ne koincidas al sanskrita formo. Entute la transliterigoj de pli fruaj tradukistoj certe ne estas arbitre faritaj kiel supozas iu japana studanto. (p. 240 Sanskritologio kun komentario de D-ro Sakaki-Rjozabro 1938).

(2) Por vorto Budao, kiun mi uzis por mia traduko de la verko de L. Narasu kelkaj estimataj samideanoj prezentis sian malkontenton, kaj rekomendis vorton Budho. Verdire ankaŭ mi malkontente uzis la vorton Budao, ĉar mi amas originan vorton S. Buddha, P. Buddho ne pro surpapera formo, sed pro ĝia sono, kaj mi deziris preferi formon Buddo,* sed humile sekvis eŭropmaniera Budho. Sed sinjoro Osaka riproĉis la formon Buddo kaj Budho dirante, ke la *dd* kaj *dh* sonkombinoj estas tute fremdaj en Esperanto, kaj mi estas konvinkita pro ĝia teoria praveco. Ankaŭ lastatempe kelkaj eminentaj eŭropaj samideanoj preferas la formon Budao ol Budho. Ekzemple la Plena Vortaro de Esperanto (SAT) kaj la vortaro Esperanta-Angla de Millidge (nova eldono). La lasta enkondukis la formon Budao ŝanĝante la antaŭan Buddo.

Mi opinias, ke la formo Budho estas blinda obeo al eŭropa surpapera formo, ĉar sanskrita aŭ palia dha ध sono ne estas d+h sonoj, por tio sinjoro Jokson aludis enkonduki novan sonon kun propra litero d̂. Sed mi deziras solvon por ĝenerala uzo en la limo de tradicia Esperanto.

Tiam Budeo ankaŭ iom konsiderinda, ĉar Budao nature ŝanĝas en Budeo, kiel same reĝo por raĝa.

Iu tibetlingvisto parolis al ni aŭdinte, ke la vorto bud' jam estas okupata de alia ideo, al ni parolis, ke estus konvene *buto* laŭ tibeta dialekto. Kaj okaze mi prezentis mian deziron, ke mi estas kontenta, se oni permesas uzi la formon Buddo, kiu estu prononcata Bud-do, Bud-dano, li diris al mi maloportuna, ĉar ordinare eŭropanoj elparolas preskaŭ same ambaŭ *budo* kaj *buddo* kaj nur la vokalon antaŭ du konsonantoj iom mallonge. Tial uzo de formo buddo ne estas rekomendebla ĝis tiam, kiam eŭropanoj alkutimiĝas prononci du samajn konsonantojn kiel japanoj faras. Tamen la formon Buddo eble aprobos italaj samideanoj.

En la lasta aŭtuno sinjoro Kaŭasaki-Naokazu diris al ni, ke la lasta solvo estus preni por ĝi *budo*. Tiam sinjoro Okamoto-Joŝicugu ankaŭ diris, ke li preferas budon ol budhon.

Nu mi konfesu mian opinion, mi jam estas kontenta uzante Budao-n, ĉar ne

---

* La formo BODDO (ΒΟΔΔΟ) estis uzita por Budao sur ormonero farita de la reĝo Kanisko kiu regis Nordhindujon kaj Mezazion en la dua jarcento.

Budaismo

el "Esenco de Budaismo" de Lakŝmi Narasu
tradukis TAKEUĈI-Tookiĉi

Ĉu BUDAISMO estas sistemo de filozofio kaj praktika etiko aŭ religio? La respondo al tiu ĉi demondo sole dependas de la difino de la senco de la vorto religio. Se per la vorto religio estas signifata io, kio inspiras homon per entuziasmo kaj fervoro, kio igas homon deziri tion, kio ŝajnas al li la plej bona, kio montras antaŭ li la plej altan ideon de perfekteco kaj levas lin pli alten super la nivelo de ordinara homo kaj vekas en li sopiron al pli alta kaj pli bona vivo, kio unue ĝermante kiel iu sopiro en homa koro, poste ekfloras kiel forgeso de memo kaj servado al fratoj; tiam BUDAISMO sendube estas religio, ĉar ĝi donadis moralan entuziasmon kaj spiritan ĝojon al proksimume kvin milionoj da homoj en la mondo, kaj servadis por savi homojn el materia sufero kaj malbono, kaj estigas ilin bonaj, grandanimaj, puraj kaj kompatemaj. Tamen se ni opinias religion tiel, ke ĝi devenas de l' sopiro por io nevidebla kaj nekomprenebla, aŭ de la sento de io senlima, aŭ de la timo de io supernatura, kion oni prenas por la origino kaj reganto de ĉio kaj al kio oni sentas sin dependa kaj alpetas je sia adoro; tiam BUDAISMO ne povas esti nomata religio, ĉar BUDAISMO absolute rifuzas ke homo apogas sin al io supernatura, kaj ĝi postulas al homo ke li nur apogu sin sur sin mem por liberiĝi el la mizeroj de la vivo.

La plej evidenta karakterizaĵo de BUDAISMO estas tio, ke ĝi koncernas nur faktojn, kiuj nun okazadas en homa vivo sur la tero, rifuzante ĉiujn hiptezojn pri agnostika mondo. Bagavo iam diris al bramano, "Bramano, oni ofte trovas sramanojn aŭ bramanojn, kiuj asertas, ke nokto estas tago kaj tago estas nokto. Sed, bramano, mi diras, ke nokto

---

renkontis okazon maloportunan en ĝia uzado. Kaj mia deziro estas gardi purecon de Esperanto, ol insisti iun ajn formon surpaperan de l'titolo de la majstro, kies naturo estas absoluta cedemo, krom morala aktiveco.

Sinjoro Georgo Karczag prezentis sian opinion pri elparolo de Budho sur Bibliografia Gazeto n-ro 4 en recenzo de mia libreto BUDAO: "Se franco aŭ italo ne povas elparoli la sonon h post konsonanto, li povas ĝin sentigi per la mallongeco de la u-vokalo kaj per iom da paŭzo post la d (elparolo certe konforma al la sanskrita: budt'o)."

La ideo estas tre alloga, kaj maniero estas delikata, kaj ĝi plaĉas al iaj samideanoj, sed la allogeco kaj la delikateco estas sorĉaĵo danĝera kiel same Idista natureco, ĉar oni permesas escepton por kontentigi individuan guston, tiranoj enkondukos abundajn neologismojn.

Kaj mi kredas ke konsideremaj samideanoj certe elektos sendanĝeran solvon, simplan formon, kiu havas unuecan signifon kun unueca elparolo, kaj ĝi fariĝos populara kaj familiara por esperanta popolo, kiel la vorto Kristo, kiu devas esti "Ĥristo", se ni fidele imitas la sonon de ĝia origina formo: *Khristos* (greka).

estas nokto kaj tago estas tago.' Al la alia bramano li klare diris, ke Tatagato estas sendependa de ĉiuj teorioj. La deira punkto de BUDAISMO estas nek dogmo, nek kredo al io supernatura, sed fakto, ke ekzistas malĝojo kaj sufero — ne nur malĝojo kaj sufero sole de malriĉaj kaj mizeraj homoj sed ankaŭ de homoj, kiuj vivas lukse kaj komforte. Kaj ĝia celo estas nek ĉiela regno, nek unuiĝo kun Bramo aŭ kun Dio, sed trovi por homo rifuĝejon el la mizeroj de la mondo en sendanĝera haveno de morala kaj racia vivo per sinkonkero kaj sinkulturo. Budaanoj ne atentas naturon de la mondo tiel multe kiel komprenon de ĝia praktika flanko. Vere ili estas religiaj koncerne tion, ke ili kredas ke ia rilato de morala energio determinas konvenecon kaj efektivecon de unu tipo de vivantaĵo. Eĉ se ili ne kredas supernaturan personecon sendependan kaj objektive ekzistantan, tamen ili kredas Darmakajon, realecon praktike rekonitan koncerne al sia fina relativeco je iliaj idealoj, kaj tiu ĉi kredo same konservas valoron kiel la kredo je aktuala persona dio.

BUDAISMO, kiu metas sian fundamenton sur firma roko de fakto, malsame al tiel nomata revelaciita religio, neniam rifuzas la lastan privilegion de racieco, kiu sin okupas kiel fina juĝanto de la vero. Kiam Bagavo vizitis teritorion de Kalama-Princo, lia familiano diris al li; "Bagavo, bramanoj kaj sektaj instruistoj nin vizitante predikas sian doktrinon. Kaj ĉiu el ili solene asertas, ke sola vero estas lia instruo kaj ĉiuj aliaj estas falsaj. Pro tio, Bagavo, ni dubas kaj ne scias kies instruon ni devas akcepti." Bagavo respondis, "Tia dubo nature devas aperi en la afero. Ne kredu la tradiciojn pro tio ke ili estis parolataj dum multaj generacioj kaj en multaj lokoj; nek kredu ion pro tio, ke ĝi estas fama kaj priparolata de multaj homoj; ankaŭ ne kredu tion, eĉ se oni diras ke tiu skribaĵo estis verkita de sanktulo en antikva epoko; nek kredu la imagon, pensante aŭ ĝia eksterardinareco, ke ĝi devas esti inspirita de dio aŭ io mistika. Post ofta observado kaj analizado, se ĝi akordas raciecon kaj ĝi alportas al vi mem kaj aliaj homoj bonon kaj profiton, tiam akceptu ĝin la unuan fojon." Tial BUDAISMO ne postulas, ke oni akceptu ĉion ajn blinde, nek ĝi postulas, ke oni kredu por kompreni. BUDAISMO neniam respondas al ia ajn demando; ĝi estas vero, ĉar ĝi estas neebla; oni kredu ĝin, ĉar ĝi estas nerezonebla." Oni ofte diradis, ke "volo de kredo" ludas pli gravan rolon ol racio en homa vivo. Se mi unu fojon akceptas la volon de kredo, same ni devas permesi la volon de malkredo. Plie la volo de kredo signifas la volon kredi ion aŭtentika, kion oni sentas ne aŭtentika. Kaj ĝi signifas nenion alian krom la decido trompi kaj hipnotigi sin por akcepti ion, kio estas evidente malvera, kiel veran. La volo de kredo fine estas nenio alia krom la volo trompi unue sin mem poste nature alian. Ĝi estas belsona nomo de hipokriteco, ĝi estus bona por preĝejo kaj jezuitanoj, sed estas malbona por tiuj, kiuj serĉas religion aŭ veron. Ĝi donas agrabla senton en imagado, sed ne povas havigi konstantan feliĉon, aŭ ne ebligas homon batali kontraŭ forto de mallumo. Se religio estas scio sed ne certeco sed ne dubo, reala espero ĉe la morto sed ne ĝemado histeria, la leĝo de homa vivo sed ne ekstazo nebula, konvinka difinita kaj logika sistemo, kiu havas firman fundamenton, sed ne senrespondeca deliro de emocio, tiam nek superstiĉo, nek simpla tradicio, nek volo de kredo, nek praktika utileco, nur sole racieco devas esti fundamento de religio. En la Ĝatakamalo estas dirite, ke tiu, kiu dubas validecon de racio per diskutado, perdas sian propran pozicion.

佛教關係のエスペランタージョ

(Esperantaĵoj pri Budaismo) 栗山慶

實のところ斯様な事は私には不向きだと思ふ。何故なら私が『今後エス運動の進展は、エスペランチスト達が各自の生活をしてゐる社會の部門を綠化する努力の如何にある』と考へて、佛教界の綠化を意識的に考へる様になつたのは 1930 年からだと思ふ、だからそれ以前のエス文獻等はやつと其年以後に蒐集したものに過ぎぬからである。而して十年以上も前の小さい謄寫刷などは今日巳に消滅して、全く盲龜が海中に浮木を探る喩えの様に難事で不可能に近い有様である。せめて比較的にでも完全な蒐集をと心掛けて目下努力をつゞけてゐるから先輩諸士の御指導と御援助を念願してやまない。

兎に角今私の目についたものだけを連記して見ることにする。

(A) 雜誌，書籍より拔萃の部

Nia dankeco al Indio.

高楠順次郎博士

エス和對譯で Japana Esp-isto 誌に連載された第二回目の Vol. 1. N-ro 8 (marto) (1907年)。

我國五十音の配列が梵語に由來してゐることに就て、簡單に記述されてゐる。勿論直接佛教文獻とは云へぬかも知れぬが、關係は深いと思ふ。

La Budanasko.

小坂狷二譯

和漢古典反譯『白珠集』(Perloj el la Oriento) 第9頁—12頁，1921. 日本エス社發行。

德川時代の「釋迦八相倭文庫」より「佛誕」の部を譯出されたもの。

El "Hindaj Fabloj".

淺井恵倫譯

"La Revuo Orienta." Jaro III. (1922) N-ro 6, paĝo 10. N-ro 8, paĝo 4, N-ro 12, paĝo 6. に「百喩經」より六の物語が意譯されてゐる。

Pri Homa Vivo.

淺井恵倫譯

"La Revuo Orienta" Jaro IV, (1923), N-ro 2, paĝo 7.

眞宗で「御文」と稱する蓮如上人手紙集の中の「白骨の御文」を譯したもの。

La Lumo.

中西義雄譯

大正14年(1925)6月1日、「新愛知」新聞エス語欄に掲載せられたるもの、讃佛歌「光」一編四節のエス譯。

Tanniŝo: Libreto de bedaŭrado pri deflankiĝa kredo.

東宮豐達譯

昭和2年(1927)，眞宗の「歎異鈔」を和エス對譯にて「信濃每日新聞」學藝欄へ，18章を20回に掲載されたるもの。

La Sukhavativjuho.

野原休一譯

昭和4年 (1929) "La Revuo Orienta" N-ro 9, N-ro 10, N-ro 11. の三回に連載された阿彌陀經の梵文よりの譯。

Budhismo kaj Esperanto.

Geo H. Yoxon.

ドイツにて發行されてゐる "Heroldo de Esp-o" 誌の 1931年 N-ro 1. に掲載された。佛教とエス語の關係に就て書かれたもの。

La Okŝtupa vojo de Budho.

Geo H. Yoxon.

萬國エス協會機關誌發行 "Esperanto" の 1931年 N-ro 3, paĝo 3-4, に掲載されたる。『八正道』の說明。

Vajira, filino de Pasenadi.

南晶世譯

"La Revuo Orienta," Jaro XII (1931), N-ro 6, paĝo 184-186. に掲載されたる佛典「賢愚經」中の「波斯匿王女」の比喩物語の譯。

Kreskado de Reĝidino.

南晶世譯

"Esperanto Kiboŝa" 誌 Jaro II (1931),

N-ro 6, paĝo 24, に掲載されたる「百喩經」中の「王女の成長」の譯。

La prezentitaj 20 malfacilaj aferoj de la Budho.

中西義雄譯

昭和6年（1931）10月「現代佛教」誌（大雄閣發行）83 頁に掲載されたる「四十二章經」中の佛說二十の難事の譯。

La motivo, kiu konvertis min al Zen-Budhismo.

Zara Ormsby（孤雲）

昭和7年（1932）1月,「優生學」（大阪市日オ優生學會發行）N-ro 1. paĝo 45-46, に掲載されたる。「禪に入りし動機」と云ふ米人雲水僧の小論。

Karmo.

M. Collins. tradukis O. Collyn.

1922 年 Espero Teozofia, Krakovská 17' Praha, Ĉeĥoslovakio, より出版された單行本 "Lumo sur la vojo kaj karmo" の paĝo 27-30 に掲載されたる『業』に就ての文。嚴密には佛教文獻と云ひ難いかも知れぬと思ふ。

Aforismoj.

Trad. de N. A. Borovko.

パリーの Presa Esperantista Societo 發行の "Esperantaj Perletoj"（ポケツト形）La unua serio, paĝo 5-6. に掲載されたるもの。法句經 63, 207, 228, 242—243, 223, 124, 201, 103, 104, 202, 277, 278, 279 の十三偈を譯したもの。

La hinda imperiestro Asoko kaj la roma Imperiestro Marko Aŭrelo.

de Prof. Gaetano Facchi.

ドイツの "Heroldo de Esperanto" 誌 1933 年、N-ro 36, 37, 38 の三回に連載された、印度の王 Asoko とローマの王 M. Aŭrelo との比較論文。著者は伊太利 Brescia 市の同志。

La Budaismo.

de Prof H. Hachmann.
Trad. Jozefo Major.

"Oomoto Internacia" 誌、1933 年 8-9 月號、11 月號、1934 年 1 月號、4 月號に連載されたもの。Amsterdam 大學の宗教史教授 H. Hachmann 氏の「佛教」をエス譯されたる記事。

雜誌「垢」Esperanto 欄

昭和 9 年（1934）3 月第一號發行、月刊、謄寫刷、菊版、每號數頁の Esp. 欄あり、佛教記事、佛教文獻エス譯掲載さる。（東京、新興佛教青年同盟文藝部出版。）

Buddhism in England 誌 Esperanto 欄

(London, The Buddhist Lodge 發行)

1926 年 5 月、第一號發行、7-8 兩月を除いて年 10 回月刊佛教雜誌、四六倍版、英語を讀み得ざる歐洲各國人のために第四卷迄每號 1 頁—4 頁の Esp-o 欄あり。特に 1928 年、Majo, Vol. 3, N-ro 1. の Esp-o 欄には、同誌 Esp-o 欄過去二ケ年の仕事と將來の仕事の豫定が要約して示されてゐる。而してこの Esp-o 欄は Budhana Ligo Esperantista の organo の役も兼ねてゐる。B. in E. 誌の編輯主任 S-ro A. C. March の努力になつたものである。現在の G. H. Yoxon 氏の主寄する B. L. E. は、この Esp-o 欄の成長獨立したものと云つてよい。

The Buddhism in Burma 誌 Esperanto 欄

(Burma, International Buddhist Mission 發行)

1932 年 6 月、Series N-ro 7 に初めて Esp-o 欄を設けらる。主としてビルマ語英語の佛教雜誌。1932 年 7-8 月號 Esp-o 欄には、「歸依佛」なる G. H. Yoxon 氏の Esp-o 文 5 頁あり。

「靈鷲」誌エスペラント欄

（京都、禪門高等學院、靈鷲會發行）

昭和 9 年（1934）2 月、第1號發行、謄寫刷、菊版、6 頁の Esp-o 欄あり。

法苑録＝La penseto＝Homarano.

（姬路市外、栗山村、法圓寺發行）

昭和 6 年（1931）12 月、第一號發行、月刊、印刷、菊倍版大四頁の新聞式のもの。藤谷慈氏が個人的に初めは寺報として出版せるもの。エス語宣傳記事及エス文も少々あり。上記の如く漸々標題が變更せられつゝ刊行されてゐる。

點字濟世軍エスペラント欄

（佛教濟世軍點字出版部）

大正 15 年（1926）中西義雄氏と盲人上田順

三氏相諮り、四月號より「點字濟世軍」誌上に、エスペラント講義其他のエス文記事を掲載しつゝ今日に至れり。

*　*　*

倘この外に：——

"**Unu tago el la vivo de Ikkjû.**"—"Revuo Orienta" 誌 Jaro 10, (1929) N-ro 3, N-ro 4, 武者小路實篤氏作, 桑原利秀氏譯（同一の作が谷大の La Paco 誌 Jaro 4, (1925) N-ro 7, に谷山弘藏氏の譯で載つてゐる）。

"**Fadeno de Araneo.**"—"Esperanto Kiboŝa" 誌、Vol. 2, (1931) N-ro 9, 芥川龍之助作、佛陀を取扱つた童話、安西田鶴子氏譯。

"**Budao kaj Songokû.**"—La Bulteno de K. E. A. Jaro 4 (1934) N-ro 4–5. 武者小路實篤氏作、H. Takahaŝi 氏譯

等が私の目に付いた。尤も是等は佛敎的氛圍氣又は佛陀を素材とした文藝作品と云ふに過ぎぬ。ものかも知れぬ而して此の程度のものならこの外澤山ある筈とも思ふ。

(B)　雜誌類の部

La paco.（京都大谷大學 Esp. 會發行）

大正 11 年（1922）2 月第壹號發行、大正15年3月、Jaro 5, N-ro 10 の發行として休刊さる。（但し近く復活發行の計畫ある由）第八號迄は手で書いた謄寫刷、第九、第十號は skribmaŝino の謄寫刷、兎に角世界を目當としてゐる意氣が漲つてゐる、各號相當尨大なものであり、當時のエス界に氣を吐いたもの。阿彌陀經、四十二章經のエス譯あり。

La sankta tilio.

（京都龍谷大學 Esp. 會發行）

大正 14 年（1925）10 月, 第 1 號發行、昭和4年（1929）3 月第 6 號を發行して休刊され、昭和 9 年（1934）3 月復活して第 7 號發行さる。全部謄寫刷、尨大さに於て內容に於て La paco に次ぐもの。歎異鈔、敎行信證のエス譯あり。

佛敎濟世軍「エスペラント號」

（佛敎濟世軍エスペラント部發行）

大正 14 年（1925）4 月、第 1 號發行、同年 8 月迄毎月發行、第五號を最終とする。菊半截の謄寫刷、內容は和文にて、Esp. の宣傳と Ep. 初等講義を主とし、Ne-Esp-istoĵ を目當としたもの。中西義雄氏、豐島龍象氏の企圖と努力を多とせねばならぬ。

La lumo senbara.

（若松市無礙光社發行）

大正 14 年（1925）10 月、號 1 發行、大正15年（1926）6 月第 9 號發行、7 月より表紙は同一なるも內容は佛敎濟世軍の布敎雜誌と變化し、時々和文のエス語宣傳記事を掲載するのみとなり第廿號にて廢刊さる。全部印刷、菊版本文 12 頁宛。第 9 號迄毎號第一頁に佛敎文獻のエス譯あり、終の部大半は初等エス講義。佛敎エス運動最初の印刷エス文獻である。中西義雄氏豐島龍象氏の殉敎的熱意の經營により、前記「エスペラント號」の身替りとして發行せられしもの。

La libero.（中西義雄氏個人雜誌）

昭和 5 年（1930）2 月，第 1 號發行、菊倍版の Maŝinskribita hektografo。全部 Esp. 文、毎號約 6–8 頁、今日迄 13 號發行、不定期刊行、野原休一氏譯「普門品」及中西氏譯「イエスか親鸞か」等の掲載されたるもの。

Bulteno de B. L. E.

（英國 Budhana Ligo Esperantista 發行）

1931 年 Januaro-Marto を第一號として發行、Kvaronjara organo de BLE. 菊倍大 4 頁、全部タイプライタア。N-ro 2. 6 頁、（N-ro 3 より印刷となり La Budhismo となる。）BLE の趣意書、經營法を主として、「法句經」のエス譯一部掲載さる。

La Budhismo.

（英國 Budhana Ligo Esperantista 發行）

1931 年 N-ro 3. 發行、（Bulteno de BLE の成長であるから N-ro を繼續してゐる。）年四回。四六版、印刷、毎號約 8 頁—10 頁、已に N-ro 11 を發行、熱心なる同志 S-ro Geo H. Yoxon の獻身的努力によるもの、內容は法句經の Esp. 譯、佛敎術語辭典私案の發表其他、定價 1 部 1 respondkupono. 會費隨意、Agento por Japanujo 京都市左京區南禪寺町慈氏院 柴山慶。

Infarmilo de JBLE.

（Japana Budhana Ligo Esperantista 發行）

昭和 6 年（1931）7 月、N-ro 1 を發行、今日迄已に 12 號刊行、菊販謄寫刷、第 1 號より第四號迄は、各號 10 頁—16 頁にて JBLE の創立當時（5 月）より 10 月の結成大會を經て 12 月機關紙 La Lumo Orienta の發行

される迄、機關紙の役割を持つたもの。內容殆んど日本文主として運動の方針經過の報告。五號以下は單なる數頁の報告のみ。

La Lumo Orienta. (Organo de JBLE.)

昭和6年(1931)12月、N-ro 1. 發行、今日迄に N-ro 10 (Jaro IV, N-ro 1) 迄刊行、菊版 印刷、內容は主としてエス文。法華經藥草喩品、化城喩品のエス譯其他の佛教記事及和文のエス語宣傳記事。每號約16頁—20頁。年四回發行、會費壹ケ年金壹圓、京都市六條通高倉角、高倉會館內。

エス語部便り

(佛教濟世軍エスペラント部發行)

昭和8年(1933)5月、第一號發行、不定期刊行、菊版五、六頁謄寫刷、內容主に日本文、同軍エスペラント部の informilo.

La Voĉo.

(臨濟宗大學エスペラント會發行)

昭和9年3月創刊號發行、謄寫刷、菊版44頁の大册、Esp. 會の organo として白眉のもの。興味を織込むだ編輯ぶりもよい。"Mia noto por Japana-Esperanta Budhisma Terminaro" 五頁、E部迄あり。和文約13頁、Esp. 文約31頁。

(C) 單行本の部

Historieto de la Nanzenji Templo.

南 品世譯

昭和3年(1928)11月、禪宗本山南禪寺が外人の案內書として出版せるもの。エス文英文合本、四六版16頁、定價金10錢、〒2錢。京都市左京區南禪寺內宗務本所發行。

La Dek Bildoj de Bovpaŝtado.

柴山 慶譯

昭和5年(1930)7月、初版、12月二版發行 禪宗の教義を牧牛の比喩にて說いた「十牛の圖」のエス譯、初版は同年7月ハワイに開かれた第一回汎太平洋佛靑大會に際し、佛化靑年會代表緒方宗博氏が參加者に贈るため、Esp-o 宣傳のために、佛化社より出版せるもの。二版には "Okaze de la dua eldono" なる4頁の說明が加へられてゐる。四六版27頁。挿繪銅版10枚。定價35錢、〒2錢。京都市六條通高倉角、高倉會館內、日本佛教エス聯盟取次。

La Sukhavativjuho.

野原休一譯

昭和7年(1932)5月發行、前述の如く嘗て La Revuo Orienta (1929年 N-ro 9, 10, 11) 誌上に發表した阿彌陀經エス譯を纏めて出版せるもの。梵文よりエス譯、卷末に漢譯を添へてある。菊半截型、エス文13頁、漢文7頁。定價15錢、〒2錢。東京市本鄉區、日本エスペラント學會發行。

La Kodo de Kronprinco Ŝootoku.

高石 綱譯

昭和7年(1932)9月、嘗て "La Lumo Orienta" (1932年 Vol. II. N-ro 2, 3, 4) 誌上に發表された聖德太子の十七條憲法のエス和對譯、菊半截型、24頁、定價15錢、〒2錢。上記日本佛教エス聯盟發行)

Budao.

竹內藤吉譯

昭和8年(1933)4月發行。印度マドラス大學教授 Laksmi Narasu 氏の原著 "The Essence of Buddhism" (立花俊道教授日本譯「佛教の要諦」) の第一章「歷史的佛陀」のエス譯。一般佛教徒又は佛教をこれから知らんとする人々には實に好個の讀み物である。八頁の口繪寫眞も好い。附錄として嘗て英國の La Budhismo 誌 N-ro 4 に揭載された "La Sep principoj, kiuj kondukas al prospero" なる「長阿含經」から取つた一文がある。此の本は岡本好次氏の "Rimarkoj pri novaj radikoj" なる一文があり、"Tabelo de kelkaj propraj nomoj kaj teknikaj vortoj" 2頁と共に、佛教術語研究の人の是非參考とすべき點に於て、佛教界に於ける出色の文獻である。菊半截型、本文42頁、附錄8頁、其他6頁。特價60錢、送料2錢。石川縣山代町、竹內藤吉氏發行。

La Samanta-Mukhaparivarto

野原休一譯

昭和8年(1933)11月發行。嘗て中西氏の個人雜誌 La libero N-ro. 2, N-ro 3, に揭載された法華經普門品(觀音經)に更に偈文のエス譯を添へて出版せられしもの。偈文のみ梵文と漢譯とが卷末に添えてある。梵文は JBLE の太宰氏自から植字し、谷大の泉教授が校閱されたもの。附錄として "Kial ne "Budao"?" なる文四頁あり、卷尾の "Pro-

praj nomoj transliteritaj kaj vortoj elsanskritigitaj" 4頁と共に、佛教術語研究の人の是非參考とすべきものなる點に於て、竹内氏の Budao と對比的に興深き文獻である。四六版34頁、附錄4頁。定價40錢、〒2錢。上記日本佛教エス聯盟發行)。

エス文稿本佛教術語辭典

竹内藤吉編纂

昭和8年(1933)12月發行、菊版、謄寫刷、130頁、序文チルダルス氏、巴利語チルダルス辭典より54語、梵語アプト辭典より54語を英文よりエス譯したるものを編輯、兎に角譯者と編輯印刷者との努力と熱意に敬意を表したい。研究途上にある佛教術語の研究者には是非必要なものと思ふ。非賣品、石川縣江沼郡山代町、竹内藤吉氏發行。

(Ĉ) Folio 類の部

Anonco pri proponita Internacia Ligo de Budhanaj Esperantistoj.

1924年(大正13年)10月、London の熱心なる Budhana Esp-isto S-ro A. C. March が國際佛教Esp-isto聯盟を設立せんとして、各國の同志に發送した anoncfolio である。

Programo proponata de Internacia Ligo de Budhanaj Esp-istoj.

恐らく上記の Anoncfolio と共に發送されたものと思ふ、Maŝinskribita folio 四枚、やゝ創設宣傳號の雜誌と云ふてもよい程の內容佛教精神を說き、佛教運動にEsp-o の必要を說き、「三歸依「五戒」のパーリー語エス語の對譯、釋宗演師の法話の一部、京都谷大の英文"Eastern Buddhist"からの拔萃、I. L. B. E. の目的規約、その organo 及內容豫定記事に就て、靈智學協會の主唱で設立された、"Buddhist Lodge" に就て等々。然しこの雄々しい London の A. C. March 氏と Latvujo の Edgaro Grot 氏の企は未だ機を得ず流產に終つたのであつた。

Budhana Ligo Esperantista 設立趣意書

多分1926年ロンドンに於て靈智學協會から獨立した Buddhist Lodge が英文雜誌"Buddhism in England" を發行すると相前後して出されたものと思ふ。四六倍版大一頁の印刷 folio. 英國に於ける佛教運動が plivigla になつて、Buddhist Lodge が設立され、B. in E. 誌が發行される好機を捉えて、その Esp. 欄をとし、先年延期された I. L. B. E. を今度は、"Budhana Ligo Esp-ista" と云ふ名のもとに設立する。とて目的希望等を述べ、全世界の Esp-istaro に喚びかけてゐる。

Buddhism in England.

1926年 B. in E. 誌の發刊と共に出されたものと思ふ。印刷、四六版倍大一頁の folio, 上部に英語にて Buddhist Lodge の使命及 B. in E. 誌について下部にエス文で同樣のこと及 B. in E. 誌が英語を解せざる國民のために Esp-o 欄を設けることに就て書かれてゐる。

La unua parolo de l' Sinjoro Buddho post Lia lumiĝo.

1926-1927 の間に出たものと思ふ。印刷、四六版倍大一頁の folio.「初轉法輪經」の要約を Esp-o 譯されたもの。恐らく B. in E. 誌の何れかの號に出たものを更に folio に別刷したものと確信する。

Esperanta Resumo de "La rezonata klarigo de la Budhismo laŭ la okcidenta Vidpunkto."

1928年7月 B. in E. 誌 Vol. III, N-ro 3, に出たものを更に別刷したもの。四六倍大一頁。

* * * *

宗教雜誌や宗教新聞に掲載せられた日本文の佛教エスペラント運動に關する記事は、主として宣傳文風のものが多いから、前では全部割愛することにする。

以下竹内藤吉氏より

「柴山さんの記事の中におちてゐるので氣づいたものをおしらせします。

De kio dependas la malbono en la mondo?

tradukis D-ro K. Bein

「模範エス獨習」(叢文閣)に秋田雨雀和譯並註のそへたトルストイの物ではあるがまちがいもなく「法句譬喩經」から出たものであらう。山邊赤沼共著聖典物語 p. 175—177 に出てゐるものと同じ話である。

Eĉ mi tion ne scias 東宮豐達譯

La Revuo Orienta Jaro VII (1926), N-ro 11—13, Jaro VIII (1927) N-ro 1 武者小路實篤原作。迦毘羅城の滅亡の話を材料としたもの。」

佛敎及エスペラントに於ける民族主義の問題

(Pri Naciismo en Budaismo Kaj Esperanto)

清水順吉

1

宗敎には、其の發生史から見ると二の型が存する。一は、民族的色彩濃厚なるものにして、印度のバラモン敎、ユダヤのユダヤ敎、日本では神道の如き是れに屬する。他の一つの型は、民族觀念を超越して普遍的な人類意識の上に其の敎理の基礎をおくもので、これは、何れも前の自然宗敎より發達したものである。ユダヤ敎から出たキリスト敎、バラモン敎を背景にした佛敎など皆然りで、日本では大本敎など大體之に類するものと見てよいであらう。

これは、言語の發達史から見ても、全く同樣であつて、各民族は個有の國語を有し、その民族は自己の國語に對しては、宗敎的な感激に似た憧憬をすら抱いてゐる。然し彼我の民族が次第に文化の交渉をもつに及んで、民族といふよりも、人類といふ意識に目覺めて來ると、こゝに國際語要望の念願が起て來る。

かくて、民族宗敎（自然宗敎）新世界宗敎(人爲宗敎)の問題と、民族語（自然語）對國際語（人爲語）との問題は甚だ相似た發生型態をもつものである。

2

宗敎が民族と共に發生し、終始する限りそこには宗敎と民族國家との間には、何等の矛盾は存することなく、兩者は相俟つて成長して行くであらう。けれども、人間が「民族」以外に「人類」といふ意識に目覺めて、それを滿足せしむる樣な、世界宗敎を持つに至るとこゝに宗敎的意識と民族意識との衝突を生じて、問題は複雜化して來る。キリスト敎が、ユダヤに於て迫害され、更にローマ帝國に於て其の前半期極端な彈壓を受けた歷史、日本に於ても、佛敎傳來の當初の史實が之を證明して餘りある。然し、世界宗敎と民族觀念とは果して、根本的に相矛盾するものであらうか。

この問題は、國際語に就ても全く同樣である。我々の先輩は、國際語に對する偏見を極力排除し來つた。それにもかゝはらず、今日依然として根强い反感が國民の中にないとは云はれぬのは全くこの民族意識の問題に由來するものと思はれる。

自然語(民族語)が單に意思發表の機關(ilo)に過ぎぬものなら我々は國際語の功用を說くだけで充分である。しかし國語が强力な民族意識養成の任務を有すればこそ、民族主義者達は必死になつて反抗するのである。我々は、いかにして彼等を啓蒙すべきであらうか。

3

全體なくして部分は存在せぬ。一度び普遍的な人類意識に目覺めた人間を再び古代の民族あるを知つて人類あるを知らぬ時代に還元しようと云ふことは根本的に不可能なことである。もし今日の nacionalisto がかゝる意圖を有するものであるならば、それは明に一人類の文化發展とは逆の方向を辿るものと云はねばならぬ。お互ひに普遍的人類意識の上に立つてこそ、民族主義は其の本來の役割を果しうるのだ。この意味に於て、近時ファシズムの流行がやゝもすれば、全體を沒却した部分の强調に走らんとする時世界宗敎の徒たるものはまさにその人類意識を主張すべき高大な使命を有してゐるものといはねばならぬ。民族主義と世界宗敎とは相容れぬ對立物に非ざることの認識が今日の民族主義者及び宗敎家にとつて緊急事である。これはエスペラントについても同樣である。完全な人類意識にめざめた上にこそ、眞に民族文化の存立の意味があるとするならば、國際語の完全な採用の上にこそ國語はその本來の使命も——民族觀念養成の使命をすら果し得るのである。この意味に於て日本のエスペランチストは非常時なればこそ、ますます其の國際性を主張すべきだ。それはややもすれば極端な民族的昂奮の中にまき込まれやうとする日本民族を救ふ所以であり同時にエスペラントが今日の日本に生きる道ででもある。

4

かくて我々は、佛敎世界宗敎とエスペラント國際語とが、甚だ相似た事情にあることを知り得たし、亦今日の日本における其の役割の重要性並びにその役割の遂行こそが、それらが今日生きて行く上に絕對に必要なる所以を知り得た事と思ふ。

國際的佛教エスペラント團體

(Esperantaj organizoj de Budaistoj)

柴　山　慶

一體に宗教家乃至は、宗教的なる人達は、個人として理想主義的であり奉仕的である、而して宗教そのものの性質が、人類人的、文化的な要素を多分に持つてゐると同時に、各宗教が數ヶ國以上に流布してゐる上からでも、宗教關係者こそエスペラント運動を社會の他の部門の人々より花々しくせねばならぬ筈だのに思つたほど振はぬことは眞に淋しい實狀である。

何といつても歐洲に根城をもつ基督教は聖書の譯もあるし同敎關係のエス雜誌も相當發行されてゐるが佛敎は東洋諸國にその根城を有してゐる上に、印度支那日本等英語の勢力の大きな國々のみなるが故に、一層エス運動は了解が遲いらしい。

然し近時漸くエスペラントへの理解が高まりかけたのは實に喜ばしい事實である。

扨現在エス運動を爲しつゝある佛敎關係の團體は極めて少ない。然しエスペランチストにして個人的に佛敎に關係又は、關心を持ちつゝある人は、數に於て少くとも、地理的には殆ど全世界に分布してゐると云つて好い、歐洲諸國は云はずもがな、カナリー群島にさへあるとしたら、エスペラントの有難さを禮讃せずにはゐられない。

*　*　*　*

Budhana Ligo Esperantista (BLE)

Prezidanto: S-ro A. C. March.

Sekretario: S-ro G. H. Yoxon.

Adreso: 8, Elmwood Drive,
HESWALL, Cheshire, Anglujo.

1931 年以來、年四回の機關誌 "La Budhismo" を發行して、佛教流布のためにエス語の使用を、佛敎徒にエス語の宣傳を、と云ふ標語の下に、不斷の努力が續けられてゐる純然たる國際的佛敎エスペラント團體である。現在各國へ毎號約 160–170 部の La Budhismo を發送してゐるとの事，部數の少ない事を考へる前に、殆ど佛敎徒のゐない歐洲各國に於て、更にその中の限られたるエスペランチストの數に就て考へるならば、實に輝かしい明日を想像するに難くないと思ふ。然も近日受取つた Yoxon 氏よりの手紙は、遲々としてはゐるが常に進展しつゝある、と報じてゐる。

猶 Yoxon 氏の言によれば、1931–1933 の二年間に 43 箇國から來た 244 通の消息に答へ、214 部の見本を發送した、と云ふ個人の手にこれ程の仕事が成されたとは、眞にエスペラントならでは不可能な業であることを泌々と誇らしく感じられるではないか。

International Buddhist Mission.

Prezidanto: S-ro M. Hla.

Adreso: "The Cabin" Hospital Road,
Thaton-Burma.

數年前この Mission を設立主宰し、新しい佛敎運動をしてゐる M. Hla は Policestro であつたと云ふが、ジャワ迄もその力が及んでゐると聞くから、或は單なる署長さん位でなくて、警視總監の樣な地位にあつた人ではないかと思ふ。相當財産もある人らしい。

ビルマ語英語の兩文で機關誌を出し全世界の佛敎徒と聯絡をとらんとしてゐるが、1932 年からエスペラントを導入してゐる。然し英語が絶對に幅を利かしてゐる此の國に於て、エス語を導入することは仲々のことらしい。同士諸君が萠え出でた若芽を育むために、大いに聲援して欲しいと思ふ。

Japana Budhana Ligo Esperantista (JBLE)

京都市六條通高倉角、高倉會館內

純然たる佛敎エスペラント運動の團體であることは云ふまでもない。宗派の別、僧俗の差等全然なく、唯同志として調和し、所定の目的に向つて進んでゐる。現在國內に約百名外國に約貳拾名の會員を持ち、年四回發行の機關誌 "La Lumo Orienta" に佛敎記事を滿載してゐる。保守的な日本佛敎界を綠化することは、容易なことではないらしい、然し地味ではあるが確實な步一步を進めてゐる。

Homaraismo kaj Budaismo

Iĉirô SUMA

La plej esenca instruo de Budao rilatas al la ideo de t. n. "*kuu*." Ĝi estas komprenata diversmaniere. Unu pensas, ke ĝi devas esti konsiderata kiel ideo de vanteco, kaj aliaj pensas kiel teorio de flumoviĝo kaj disvolviĝo. Lastatempe la lasta disvolviĝis en teorion de dialektika evoluo laŭ la progreso de moderna filozofio. La du ambaŭ ne estas eraroj. Kiam la socia sistemo atingas disfalan epokon kaj ankoraŭ la eklumo de nova socisistemo ne estas trovebla, tiam la pesimisma flanko de "*kuu*" t. e. vanteco estas akceptata de la popolamaso. Kaj kiam nova sistemo anstataŭis malnovan sistemon kaj ĝenerala socistato vigliĝas, aŭ almenaŭ troviĝas la eklumo, tiam la optimisma flanko de "*kuu*" t. e. teorio de konstruevoluo dialektika ekaperas.

Kiel mi jam diris, la esenca parto de Budaismo aperas dumaniere, kaj kiel ajn ĝi estas komprenita, ĝi neniom neas homaranismon. Ĝi enhavas homaranismon kiel grandan valoran parton.

Pri tio mi iom diros. Unue pri vanteco, due pri la ideo de konstruevoluo.

"Mi kaj mia tute ne ekzistas, tial la mondo estas vanteca" Budao diris. (p. 199 de La Nove Tradukita Budaisma Kodo de S-ro Kizu Muan) Tio estas neo de mi. Vi alkroĉiĝu al nenio, ĝi tiel instruas. Jam ne ekzistas mi. Kial do ekzistas mia hejmo, mia parenco, mia urbo, mia gento kaj ankaŭ mia nocio! Ĉiu naciano staras kiel nur homo, ombro de iu vanteca figuro.

Sed tiu vanteco ankaŭ akompanas la ideon pri nekonstanteco. Homo, besto, planto, ĉiu vivaĵo kaj ĉiu senvivaĵo ne restas konstantaj eĉ unu momenton. Sekve de tio, multaj homoj sopiras al konstanta mondo, t. n. Feliĉa Lando. Sed por Budao, la penso pri nekonstanteco fariĝis ideo pri paco kaj profunda amo al vivaĵoj. Mi kaj mia ne ekzitas. Ĉio en la mondo senĉese ŝanĝiĝas. Kial do ni devas batali unu kontraŭ la alia pro neekzistanta mi kaj mia! Tiel, Budao havas profundan simpation kaj humanecon sur ĉiujn vivaĵojn, kompreneble, lia amo estas pura kaj kvieta.

Pro tia humaneco, Budao antaŭ ĉio diris, "Vi ne mortigu", kiam li predikis pri diversaj disciplinoj. Tial liaj tiamaj disĉiploj portadis saketon el tuko kaj kiam ili volis trinki akvon, ili filtris ĝin per la saketo por ne mortigi vivaĵojn en ĝi. Kaj ankaŭ, Budao ĉiam konsilis, ke homoj donu siajn posedaĵojn. Ĉi tiuj disciplinoj baziĝas sur la filozofio "vanteco" aŭ "nekonstanteco."

De supre dirita filozofio, ni povas konkludi facile, ke Budaismo havas intiman rilaton kun homaranismo.

Nun mi skribu pri teorio de kreskado-evoluo de ĉio en la universo.

La ideo devenis de la penso de metempsikozo inter antikvaj hindoj. Sed, kiam la penso estis akceptita de Budao, ĝi iom ŝanĝas sian karakteron. Ĝi fariĝis ideo de nekonstanteco eterna. Ĉio ŝanĝiĝas! Tiel, ĝi startis kiel naiva dialektiko. Kaj lasta-

Pri la II-a Konferenco de Tut-Pacifikaj Gejnunulaj Budhanaj Asocioj

Joŝio NAKANIŜI

De 18-a de Julio dum 8 tagoj en urboj Tokio, Kioto kaj Osaka lokon havos la II-a Konferenco de Tut-Pacifikaj Gejunulaj Budhanaj Asocioj, pro la decido en la I-a Konferenco, kiu estis okazigita en Julio, 1930, en la insulo Havajo sub la helpoj de Havaja Federacio de Gejunulaj Budhanaj Asocioj. 160 gejunuloj-reprezentantoj el Havajo, Usono, Japanujo kaj Hindujo partoprenis ĝin. Kaj ili reciproke plivarmigis amikecon, diskutis diversajn temojn kaj faris utilajn decidojn, ankaŭ unuanime decidis:

Prenu Esperanton kiel unu el oficialaj lingvoj la gejunulaj Budhanaj Asocioj, kiuj partoprenis la konferencon.

Lokon havu la II-a konferenco en Japanujo en la memorinda jaro, 1934, la 2,500-a jaro post la naskiĝo de Gotamo.

Do, pasintan Julion de 1933, la Federacio de Tut-japanaj Gejunulaj Budhanaj Asocioj organizis la preparan komitaton por la II-a konferenco. Kaj jenan prospekton ĝi publikigis.

La Prospekto de la II-a Konferenco

Ŝajnas al ni ke la krizo de internacia politika situacio ĉirkaŭ Pacifika Oceano nun nin minacas. Ni, budhanaj gejunuloj, renkontante ĉi tiun krizon sentas ian religian impulson, kiu ne permesas al ni nenion fari. Do, ni konsiderinte la tendencon de la tuta mondo kaj la pozicion de Japanujo, en la sankta nomo de Budho kunvokinte budhanajn gejunulojn el ĉiuj bordaj landoj de Pacifiko, respektante proprajn kulturojn de ĉiuj gentoj kaj nacioj kaj pliigante reciprokajn komprenon kaj amikecon, kaj per la granda unuiĝo de budhanoj por pliboniĝo de internacia rilato, ni ekstaris.

---

tempe, influite de Hegel, Marks kaj aliaj dialektikistoj, ĝi estas nun konsiderata kiel teorio de eterna ŝanĝiĝado supreniranta. Tamen, en Budaismo, la forto evoluiganta ĉion ne troviĝas en meĥanika kontraŭstaro inter du fortoj; sed en granda kunfandiĝa unueco, sekve, laŭ la ideo, ĉio evoluas per relativa, reciproke influanta, sinteza, tuteca forto. Ĝi ne hipotezas absolutismon. Plie, la unua teorio pri vanteco kaj humaneco delikate influas sur la duan. Tiel, Budaismo atendas je la forto de la tuta homaro en la evoluo de l' mondo. Ĝi postulas, ke homoj helpu sin reciproke ne asertante siajn absolutajn egoismajn ekzistojn.

Ankaŭ ni devas pensi, ke ne nur la homaro helpu sin reciproke por evoluigi socivivon juste, sed ankaŭ tia homaranismo ja estas la frukto de longa turmentado de l' homaro kaj justa konkludo kiun la homaro fine atingis post sanga batalo. Kiel la teorio de evoluo, Budaismo konstatas, ke homaranismo estas kara frato de Budaismo, sekve, ĉiuj Budaistoj havas devon aliĝi al la tendaro de l' homaranismo.

Ni ĉi tiun epokfarantan internacian movadon en la venonta Julio en Japanujo efektivigos. Ni ĝin okazigos unue por plenumi la decidon de la I-a konferenco, kiu okazis en Havajo en 1930, kaj due por memorigi la 2,500-an jaron post la naskiĝo de Gotamo.

Verŝajne, nia venonta koferenco estos grandioza internacia kunveno, kiu kolektante 1,000 reprezentantojn el ĉiuj bordaj landoj de Pacifiko, en la mezo de ĉiuj rigardoj, de la tuta mondo ankaŭ estas la plej bona ŝanco por prezenti internacie nian fervoron al internacia movado.

La evoluo de la monda kulturo kaj la internacia amikeco vere dependas de spirita reciproka harmonio de ĉiuj nacioj kaj gentoj, precipe la fortaj manpremoj de la nacioj per Buhisma kredo ĉirkaŭ Pacifiko. Tion ni firme kredas. Ni ne dubas ke ĉi tiu konferenco forigas la malbonan flankon de malnova Budhismo, kiu emas putriĝi pro la tradicio kaj regreso, faciligas aperon de la nova formo vigla de Budhismo kaj nepre donas bonan efikon al la morgaŭaj sortoj de Pacifiko.

Unuflanke ni faros la klopodojn por renoviĝo de la dogmo, la sistemo, la entrepreno k. c. de Budhismo kaj aliflanke la diskutojn pri la tendenco de la nuna mondo, precipe pri nuntempa ekonomia kaj politika aferoj k. c., kaj decidos kion ni prenu kiel la ĝeneralan planon de budhanoj. Tio estas la devo.

Vere ni devas diri ke la respondeco de ĉi-foja konferenco estas grava kaj granda. Ni volas elkore danki Budhon por tio ke ni povas havi honoron plenumi ĉi tiun grandan mision en ĉi tiu memorinda jaro. Estimataj gejunuloj en kaj ekster Japanujo! Konsciante la mision de Budhismo por la homaro kaj nunan internacian situacion ĉirkaŭ Pacifiko kaj forgesante ĉiujn privatajn aferojn, subtenu nian sanktan intencon, ni petas.

Tutjapana Federacio de Gejunulaj Budhanaj Asocioj.

* * * *

La oficejo de la prepara komitato jam ricevis multajn aliĝilojn el Japanujo, Manĉurio, Ĥinujo, Usono, Havajo, Kanado, Hindujo, Cejlono, Burmo, Siamo kaj Sudmaraj Insuloj.

Ankaŭ ĉi tie speciale mi devas skribi pri la prepera komitato akceptis nian karan lingvon Esperanton kune kun Japana, Ĥina kaj Angla lingvoj kiel oficialan lingvon. Kaj la salutoj de la prezidanto kaj ĉiuj reprezentantoj en la konferenco publikiĝos en la citita kvar lingvoj, kompreneble la oficialaj dokumentoj ankaŭ aperos en la kvar lingvoj.

La Partoprenantoj de la Konferenco konsistas el

ĉ. 300 personoj el *Japanujo*; S-roj T. Terakaŭa, R. Koga kaj ĉ. 70 personoj el *Usono*; S-roj M. Jasui, S. Fukuta, J. Toda, E. Hunt kaj ĉ. 130 p. el *Havajo*; S-ro C. Cuĵi kaj kelkaj el *Kanado*; S-roj K. Oo, E. Rin, K. Iŭasaki k. 28 p. el *Manĉurio*; S-roj Ĵoosei, E. Kanda k. 18 p. el *Ĥinujo*; S-ro P. S. Banchong k 9 p. el *Siamo*; Bikŝuo Nārada k. 2 p. el *Singaporo*; Episkopo Ottama el *Burmo*; Eminenco S. J. Swamy k. 7 p. el *Hindujo*; S-ro D. B. Jayatilaka k. 19 p. el *Cejlono*; S-ro E. E. Power el *Javo*; S-ro Z. Siriwardhena el *Malajo*. (*laŭ la raporto de Tut-Japana Ligo de Gejunulaj Budaistaj Asocioj*)

La Kvar Grandaj Veroj, Predikitaj de Budao.

libere tradukis Saburoo ŜIBA.

Estas evidenta fakto, ke nia vivo surtera estas plena je diversaj suferoj en iu senco. Vivi, morti, maljuniĝi aŭ malsaniĝi estas nenio alia ol sufero. Eĉ ĝojo kaj amo en iu okazo povas esti sufero. Ofte ni devas havi intiman rilaton eĉ kun malamiko. Deziroj, kiuj estas ne tute plenumeblaj, ankaŭ estas suferoj. Alivorte, ĉiuj, kiuj estas en la homa vivo neliberigita de alkroĉiĝemo, estas suferoj. Do, la sufero estas unu el la veroj en nia vivo.

Kial do venas la suferoj en la homan vivon? Estas ne dubinde, ke ili devenas de malbona pasio de homa koro. Kaj se ni la malbonan pasion esploras pli profunden ĝis la origino, ni trovos ĝin en la formo de persista deziro, kiun ni denaske havas en ni. Ĉi tiu deziro radikiĝas je forta alkroĉiĝemo al la vivo, kaj aliformiĝas al diversaj deziroj, kiuj avidas ĉion, kion ni vidas, kion ni aŭdas. Kaj ofte ĝi avidas eĉ morton. Ĉio ĉi tio ankaŭ devas esti unu el la veroj.

Se ni plene liberigos nin de la alkroĉiĝemo, pereiginte ĉi tiun originon de la malbona pasio, nature ni povas neniigi la suferojn de nia vivo. Tio ĉi ankaŭ estas unu el la veroj.

Por akiri tiel noblegan korstaton, liberigitan de la suferoj, ni devas perfektigi nin laŭ "sanktaj ok vojoj," t. e. prava vidpunkto, prava penso, prava parolo, prava konduto, prava vivo, prava klopodo, prava atento, prava kontemplacio. Estas ankaŭ unu el la veroj, ke ni povas neniigi la suferojn perfektiginte al ni la ok vojojn.

Sekve, oni povas diri, ke la suferoj estas rezulto kaj la malbona pasio estas kaŭzo de la suferoj, la neniigo de la suferoj estas rezulto kaj la vojoj estas kaŭzo de la neniigo de l' suferoj.

Ni devas percepti tion, ke la suferoj pleniĝas en nia surtera vivo, kaj ke la malbona pasio, kiu estas kaŭzo de la suferoj, devas nepre neniiĝi.

Tial oni devas disciplini sin laŭ la ok vojoj, por ke oni povu akiri la lumigitan korstaton, kiu havas nenian suferon kaj malbonan pasion. Ĉiuj, kiuj volas havi al si eternan pacon, senescepte devas enkorpigi la kvar grandajn verojn supre diritajn. Se oni ne plene enkorpigas tion, oni neniam povas sin liberigi de la mallumo de iluzia mondo.

Tiuj, kiuj plene enkorpigis la kvar grandajn verojn, estas nomataj Nobla Lumigito aŭ Plen-Vekiĝinto.

Tial puriginte al si la koron, disciplininte al si la volon, oni sekvu al la instruo de la Budho, kaj devas plene percepti la verecon de la kvar veroj. Kiu ajn li estu, se li estas sankta, nepre li devas esti perceptinto de ĉi tiu kvar grandaj veroj, instruanto de la veroj.

Bikŝuino Pakati

el "Budhisma Literaturo" verkita de
Prof. Ŝ. HUKAURA
tradukis Tanemiti JAMAMOTO

Estis la plej varmega horo en iu somera tago. Sur la revenvojo al la viharo post la almozpeta vojiro Anando paŝadis peze, sentante soifon pro la varmego de la suno super sia kapo. Kiam li alvenis la bordon de rivereto, en kiu fluis pura akvo, tiam trafis liajn okulojn la figuro de juna knabino, kiu enĉerpis akvon en tineton en la arbombro de l' bordo, kie milda venteto blovis. Profitante tiun bonan ŝancon Anando alproksimiĝis al ŝi, alparolante "He! Kara knabino. Mi bedaŭras vin ĝeni per la peto ke vi estu afabla doni al mi iom da akvo en via tineto."

Subite alparolata de juna viro, ŝi estis tre surprizita kaj supren rigardis kaj trovis tie Anando, kiu estis tiam tre fame konata kiel belulo en la ordeno de Budho, kaj do ŝi ruĝiĝis pro la honto ke ŝi montris al li tian malnoblan figuron, kaj diris al li kun klinita kapo tiel mallaŭte ke oni apenaŭ povis aŭdi: "Mi volonte povas plenumi vian peton sed al mi estas severe malpermesate servi al vi, mi bedaŭras."

Ekmirigita de ŝiaj vortoj, Anando demandis al ŝi: "Kial vi ne povas servi al mi?" Ŝi respondis treege mallaŭtvoĉe en amema koketo: "Mi deziras plenumi vian peton, sed mi ne havas rajton servi al tia nobla sinjoro, kia vi estas, pro la timo ke mi profanas vin, ĉar mi apartenas al malnobla kasto, mi tre bedaŭras..."

Estas senbezone diri ke la kompatinda humileco kaj rezigno de la knabino vekis elkoran kompaton en la ĝentila Anando.

Nun li konsolis laŭtvoĉe per la vortoj: "Kion vi diras! Neniu estas denaske

---

Homoj povas vivi plenvirteme en eterna paco nur tiam, kiam ili povis plene lumigi sin laŭ la kvar veroj.

Kiu agas laŭ la instruo de l' Budho, estas ĝuste tiel, kiel oni eniras en ĉambron kun lumigilo; tuj malaperas mallumo kaj pleniĝas lumeco. Se ni plene enkorpigis la kvar verojn, tio estas tenadi la lumigilon de saĝeco, jen malaperas mallumo de malsaĝeco.

Kun kia penso la Budho pritraktis Vojon? En kia korstato Li agis Vojon? Per kiaj vortoj Li predikis Vojon? Ja Li ĉiam pleunmis tion nur laŭ la kvar veroj. Por Li tio estis la plej alta principo.

Tiuj, kiuj juste perceptis al si la instruon laŭ la vojo de la kvar veroj, estas eblaj havi eternan pacon en la vanteco de surtera vivo, kaj povas fariĝi gvidantoj por suferantaj homoj, ĉar, se iuj povis klare kaj plene percepti la kvar verojn, al ili neniiĝas ne klerecoj, kiuj estas origino de l' malbonaj pasioj.

Ĉiuj adeptoj, sekvintaj al la instruo de l' Budho, povas enkorpigi iun ajn doktrinon laŭ la kvar veroj, kaj povas al si noblegan saĝecon kaj altegan virtecon, kaj samtempe povas libere klarigi la instruon al iu ajn homo.

destinita por noblulo aŭ malnoblulo, kiel vi diras, sed la vera nobleco de la homo nur dependas de la perfektigo de lia karaktero. Nia Majstro-Adorato neniam konstatas tian klaskonscion. El tio sekvas la konkludo ke ĉiuj viroj kaj virinoj estas fratoj kaj fratinoj aŭ amikoj aŭ amikinoj. De nun vi do neniam kreskigu tian sklaveman penson en vi, sed vi kun trankvila koro penadu pliperfektigi vian karakteron mem." Tion dirinte li ŝin kuraĝigis kaj konsolis kun fervoro.

Kiel estis emociita la koro de la knabino, kiu atente aŭskultis al li la vortojn kompatplenajn el liaj lipoj. Rigardante la dorson de Anando, kiu ricevinte unu tason da akvo esprimis koran dankon kun kontentigita mieno kaj foriris, per ekscititaj kaj larme malsekiĝintaj okuloj dum longa tempo ĝis lia figuro malaperas, eĉ forgesante ĉerpi akvon. Kiel misiera estas la unua amo! Tiamaniere ŝi estis kaptita de profunda amo al la belulo Anando.

Ŝia patrino Matanĝaba scipovis la plej mirindan magion de sorĉistino en la mondo, per kiu ĉiu deziro estis satigata. La knabino preskaŭ freneza pro amo ne povis sin deteni de flamanta pasio. Fine do ŝi ĉion konfesis al sia patrino kaj petis al ŝi ke ŝi satigu ŝian deziron per la magio. "Panjo! mi deziras ĉiam esti apud S-ro Anando. Volu fari ion por ke Sinjoro Anando tuj venu al mi!"

Ŝin aŭskultinte la patrino surprizita diris: "Kian ekstravagancon vi diras! Kiel mi povus venigi S-ron Anando?" "Kial?" "Ĉar mia magio ne efikas al mortinto kaj liberiĝinto, kvakam ĝi efikas al ĉio en la mondo. Kaj Sinjoro Anando estas unu el la plej karaj disĉiploj de Budho-Adorato, kaj plie li sufiĉe liberiĝis. Mi do antaŭsentas ke mi neniel povas allogi tian liberiĝinton per mia sorĉarto.

"Eĉ se mi povus lin allogi mi ne scias kiel nia familio estos kondamnata kiam oni malkovras la sekreton ke mi allogis disĉiplon de l' Majstro per mia sorĉado, ĉar Pāsenādi, la reĝo de tiu ĉi lando, estas fervora kredanto de l' Majstro-Adorato, Pro tio mi ne povas akcepti vian peton, mi bedaŭras"

Aŭdinte la kialon, ŝi sentis nekonsoleblan malĝojon kaj ploregis per torentoj da larmoj. La patrino admonis ŝin en la komenco sed fine ŝi ne povis ignori la patoson de sia filino, kiu tiel arde koncentrigis sian koron sur tiun aferon. Post longa hezitado ŝi finfine decidis uzi sian magion por sia kara filino.

Ŝi ŝmiris ekskrementon de bovo sur unu faketo de la korto, sur kiu ŝi amasigis blankan miskanton, ĉirkaŭ kiu ŝi dismetis ok potegojn da akvo, kaj fine preparis 108 pecojn da jasmenfloroj. Apenaŭ ŝi finpreparis ĉion, ŝi ĝin ekbruligis.

Subite ekbruleganta flamo kiel lango de vipuro eklekis ĉiujn flankojn de la amasmetita blanka miskanto kaj samtempe eldiris magian formulon kun koncentrigita koro: Amali Bimali Mimazi Kokumi Inabazuŝi Bindu Miŝaja... kun terura mieno kun hirtigitaj haroj. Kaj Matanga enĵetis ĉiujn petalojn de jasmenfloroj po unu en ĉiun potegon da akvo kaj komencis rondiri ĉirkaŭ la floroferejo, kriegante simile al plendego, malbeno kaj petego: "Ho ĉielo, Marao, Gandhaba, Fajra Dio, Tera Dio, bonvolu akcepti mian sorĉon kaj ĉi tien venigu Anandon, mi petegas. ..."

Kaj kion oni vidis morgaŭan matenon? Ho mirinde! Allogate de la sorĉkateno, Anando, kvazaŭ somnambulo venis al la domo de l' knabino. Kian ĝojon la knabino havis vidante lian figuron! Kun la vortoj amoplenaj: "Ho, mia kara sinjoro!" ŝi lin kondukis en sian ĉambron per la manoj.

Ho kompatinde! Li fine estis perdonta sian virgecon per la knabino!

La Adorato penetre vidis per sia mirakla vidpovo, ke Anando estis allogita kaj minacata, Li tuj rompis la sorĉadon kaj forprenis lin de ŝiaj manoj. Dank' al Lia penetremo li estis liberigita de la danĝero malĉastigota, dum ŝi perdis sin en la arda pasio de l' amo, ĉar ŝi perdis sian amaton de siaj manoj en la momento kiam ŝi povis kontentigi sian amon per la forto de l' magio de sia patrino.

En la morgaŭan matenon ŝi tualetis per pudroj kaj en ĉarma kaj koketema figuro kun flordekoracio kaj diademo sur la kapo, vizitis Anandon en Jetavana-viharo kaj akompanis lin almozpetantan sur la vojo, tute ne hontante pri sia eksterordina konduto kaj ne volis disiĝi de li. Ananda, kiu plu ne povis elteni la honton, returne rapidis al viharon kaj tion informis al Li. Kaj la Adorato, tuj envokis la knabinon en la ĉambron kaj admonis al ŝi.

"Ho, knabino, ĉu vi volas edziniĝi al Anando?" — Ŝi jese kapoklinis kun rideto. "Do via edziniĝo al Anando devas esti permesata de viaj gepatroj. Ĉu ili konsentis?" "Jes, altestimata Sinjorego, ili certe konsentis."

Kaj la Adorato plie demandis: "Knabino, kiun parton vi amas de Sinjoro Anando?" "Kiun parton? — Mi amas lian tuton. — Tiuj ĉarmaj okuloj, tiu gracila nazo, tiu delikata buŝo, tiu klara voĉo kaj tiu nobla figuro..." Sed tiun momenton Li interrompis ŝin dirante: "Nu, vi volu pensi trankvile. En la okuloj, kiuj al vi plaĉas, nur sin trovas larmoj, ĉu ne? Kiel en la nazo, nazmuko, en la buŝo kraĉaĵo, tiel same lia tuta korpo estas plena de diversaj malpuraĵoj, ĉu ne? Tial vi ne perdu vin en vanta amo pro lia supraĵa eksteraĵo. Ĉu ne estas preferinde ke vi marŝu sopirante pli veran vojon ol tian. Kviete Li persvadis ŝin pri vanteco de senta plezuro kaj donis al ŝi bonan konsilon serĉi noblan pravan vojon de Darmo; dum ŝi estis tiamaniere konvinkata, ŝia figuro iom post iom aliformiĝis — ŝia hararo falis kun flordekoracio kaj diademo kaj ŝia ves o perdis belajn kolorojn tiel ke ŝia figuro fariĝis bikŝuino en ŝajne sankta nigra robo.

Ĉe tio la Adorato tre kontentiĝis kaj diris, "Ha, jen vi fariĝis konvena edzino al Anando. Nu stariĝu kaj tuj iru al Anando." Ŝi esprimis al Li dankon, en tia maniero, ke ŝi ne povis deteni sin de honto pro sia ĝisnuna hontinda ago, dirante: "Ho, altestimata Sinjorego, mi hontas ke mi kuraĝis sekvi Sinjoron Anandon, perdinte min en vanta amo pro mia malsaĝo. Introspekte primeditante pri mi mem, mi sentas hontegon. Tamen ĉi ĉio min igis aŭskulti pri la nobla Darmo. Kiel feliĉa kaj benata mi nun estas! Mi neniam estis pli ĝoja ol hodiaŭ."

Tiel ŝi estis nomata Pakati-Bikŝuino, kiu eniris en la ordenon de la Adorato kaj de tiam diligente strebis al sia liberiĝo.

Kia estas la vera stato de nia koro?

el la verko "Vera Religio" de D-ro J. FUĴIKAŬA
tradukis Kunio TANAKA

Ni ĉiam plenfidas je nia povo kaj tial, en tia stato, estas absolute neeble nin liberigi de la sieĝo de sennombraj pasioj. Ĉi tion ni ne pripensas kaj vane klopodas por eviti pasiojn. Aliflanke ni forgesas la fakton, ke ĉe ni produktiĝas pasioj unu post la alia seninterrompe. Ekstrema absurdo! Se ni deziras foriasi la troan memfidon, kiu alkroĉiĝas al ni, ni ne devas nin retiri de la atako de pasioj, sed kontraŭe devas penetri en nin mem por analizi la veran staton de nia koro.

Ni ĉiam turnas nian tutan atenton sur eksterajn objektojn kaj okazintaĵojn, kaj ne rimarkas nin mem. Sed se ni transiras al la problemo "En kia stato estas nia koro?" kaj serioze analizas la internajn flankojn de ni mem, ni povas klare konscii, kiel falsa ja estas nia koro.

Ni ofte inklinas al la deziro, ke tiu, kiun ni malŝatas, mortu, kvankam fakte ni ne manipulas glavon. Se eĉ ni ne surŝultrigas pafilon kaj ne portas reton, en la profundo de nia koro sin kaŝas la malica karaktero, kiu manfrape ĝojas pri la ĉasado kaj fiŝkaptado de aliaj personoj.

Buŝe ni kondutas kiel sanktulo sed nian koron ni perfidas. Al aliaj personoj ni nin dediĉas, sed ne el la profundo de nia koro. Ofte ni kompatas mizerajn malriĉulojn kaj donas al ili monhelpon. Verŝajne ĝi estus rezulto de filantropio. Sed se ili ne respondas al la bonfaro per danksalutoj, tuj elvekiĝas en ni kolero kaj malkontenteco. Ni ne povas ne veni al la konkludo, ke ni bonfaras nur por nia famo kaj profito.

Ofte okazas, ke tiuj agoj, kiuj ne estus kulpaj laŭ homaj okuloj, evidentiĝas kulpaj. La fakto, ke ni devas morti, estas al ni klara kiel tago. Sed ni deziras, ke nia vivo lange daŭru, kaj timas sed dorlotas nin en la veturado, per kiu ni alproksimiĝas tagon post tago al morto. Ni ne konscias la suferon, kiu nin atakus en okazo de malsato, sed nur preferas bongustajn manĝaĵojn. Kiu povus nei, ke nia spirita vivo estas plena de falseco kaj kontraŭracieco?

Vere "ni estas ekipitaj per pasioj diversaj, kaj vivas en la Safo (娑婆), kie ĉio estas vantaĵo, sensencaĵo, kaj nenio estas fidinda." La vortoj klare spegulas la veran staton de nia koro. Ni deziras esti sinceraj sed la rezulto estas mala; falsecon ni konscias sed ne povas nin detranĉi de ĝi. Laŭ Budaismo, nia koro en tia stato estas katenita per konduto.

Ni povas kompari la staton de nia koro kun ŝtelisto, kaŭranta ĉe malluma loko kun la timo, ke iu malkovrus lian krimon. Kompreneble ni aspiras al la libera vojirado en hela tago, sed pro niaj kulpoj, ni ne povas eligliti el la vagado en mallumo.

Vere "ni estas homoj destinitaj por peko kaj vivo. En la daŭro de nemezureblaj kalpoj (劫) ni ĉiam drivas, flosas, kaj ne povas trovi okazon por nin liberigi de tia stato."

Ĉu ni povus forlasi falsecon ĝuste tiam, kiam ni, post matura introspekto, eksciis,

ke nia koro estas falsema kaj ke ni estas homoj kun peko kaj vivo? Absolute ne!

Kiam ni konscias, ke ni estas homoj kun peko kaj vivo ŝajnas al ni, ke ni esta, fortranĉita for de falseco. Sed ni faras tion nur por pledi al ni. Ni pentas, dirantes "Mi estas kulpa pri tio," sed flustras en nia koro: "sed oni ne povus eviti tian kulpon. Li estas senkompata, ke li ne indulgas min, malgraŭ ke mi ripetis pardonpetojn."

Ni konscias pri ni mem, sed ne povas forlasi nian falsecon. Kontraŭe ni penas pledi por nia falseco. Konsekvence unuflanke ni pentas, dirante, "mi estas homo kun peko," sed aliflanke ni prenas la pentadon por bona ago kaj penas liberiĝi de peko per pentado.

Tiamaniere, pekon sur peko, ni por eterne ne havus okazon por nin eltiri el la suferiga mondo, kie ĉiam regas naskiĝo kaj morto.

Tia ja estas la malfalsa stato de nia koro.

Budaismaj Terminoj netroveblaj en ordinaraj vortaroj

(1) Troveblaj en tiu ĉi numero

Bagavo 世尊、薄伽梵　bramano 波羅門
Ŝramano 沙門　(以上 p. 192)
Tatagato 如來　Bramo 梵天
Darmakajo 法身
Ĝatakamalo 本性鬘〔書名〕(以上 p. 193)
Sanktaj ok vojoj 八正道 (p. 204)
Anando 阿難〔人名〕　bikŝu'in'o 比丘尼
viharo 精舍
ordeno 僧團 (以上 p. 205)
blanka miskanto 白茅〔植物〕(p. 206)
Ĵetavana-viharo 祇園精舍 (p. 207)

(2) Troveblaj ofte en budaismaj verkoj

arahato 阿羅漢、羅漢　amido 阿彌陀
amitabo 阿彌陀 (無量光)
amitajo 阿彌陀 (無量壽)
avalokitesvaro 觀音　bodio 菩提
bodi'arb'o 菩提樹
bodi'ul'o, bodisatvo 菩薩　bikŝuo 比丘
Benareso 鹿野苑　Darmo 法
ĵano, ĝano 禪　Gotamo 喬摩答
hinajano 小乘　mahajano 大乘
marao 惡魔、摩羅　karmo 業(ゴ)
majtro 慈　nidano 因緣、尼陀那
nirvano 涅槃　namo 南無〔間投詞〕
paramito 波羅密(多)　samgo 僧伽
samsaro 輪廻(リン)　Sidarto 悉達(釋迦の名)
ŝakao 釋迦 (族)　Ŝakamunio 釋伽牟尼
Tri Pitakoj 三藏 (Sutra Pitako 經藏、Abidarma Pitako 論藏、Vinaja Pitako 律藏)。
Darmapado 法句經

(3) Novaj radikoj enkondukitaj en Nova Japana-Esperanto Vortara

Akasagarbo 虛空藏菩薩
Akalo 不動尊　aĉarjo 阿闍梨
aviĉo 阿鼻　fuco 拂子〔支那語より〕
homao 護摩　Jambuo 閻浮提
jakŝo 夜叉　jogo 瑜伽
Ksitigarbo 地藏　kasajo 袈裟
kalavinko 迦陵頻伽
krikaro 倶梨伽羅　Lakŝmio 吉祥天
Mahesvaro 大自在天　mahabramo 大梵天
Mahavairokano 大日如來
Mahakalo 大黑天
Mahaprajnaparamita Sutro 大般若經
Potalako 補陀落　Pindolo 賓頭盧
Sukavato 淨土　Samantabadro 普賢菩薩
upasako 優婆塞　ulambano 盆、盂蘭盆會

第二回汎太平洋佛教青年會大會迫る

(用語は日、支、英、エスの四語)

來る7月17日より東京、京都、大阪で開催の第二回汎太平洋佛青大會はエス語をも公用語とした。次の様な日程である。ついては開催地各地の同志にして佛教に關係あるもの興味あるものは何等かの方法で大いに働きかけてもらひたい。東京では中西義雄氏(岸和田市)其他がエス演説する豫定。

日程 **17日** 15-21時日比谷公會堂にて各國代表歡迎會。**18日** 8時大會參會者登錄、10時開會式、13時各國代表宮城伺候(15時外相歡迎茶話會)、17時記念講演會。**19日** 8時總會、10時部會。(15時各國大公使歡迎會)。**20日** 8時總會9時記念(1½時市長歡迎會)。**21日** 8時總會、12時午餐會、(以上東京築地本願寺)。**22日** 午前、各宗本山巡拜、午後、琵琶湖清遊、夜叡山京都宿泊。**23日** 10時閉會式、13時記念講演會(18時園遊晩餐會)(以上京都岡崎公會堂)。**24日** 大阪にて各國代表招待歡迎會。**25日** 高野山參拜。

編輯後記

★いろいろの都合で發行日の遲延をお詫びします

猶内地報道はすべて次號へまはしましたことも併せてお詫び致します。次號(普通號)は早く出したいと思つてをります。九月號を日本文學紹介號とします

★御多忙中本誌へ御寄稿下さつた慶應大學教授大正大學教授友松圓諦先生と帝大佛教青年會主事柴田道賢氏に厚く御禮申上ます。猶佛青大會に關して種々御知らせ下さつた 本全佛教青年會聯盟主事好村春輝氏にも御禮申上ます。

★本誌へ御寄稿の方で柴山氏(JBLE)、中西氏(岸和田)、田中氏(小倉)、竹内氏(石川縣)、は内地報道その他で讀者諸君のなじみの方々。淸水氏は東京帝大佛青會、山本氏は龍谷大學、志波氏は高倉エス會の方々。須磨氏は新興佛教青年同盟の方。

電氣關係者 esp-istoj の參加をのぞむ

7月6日夜7時　　銀座明菓三階

大阪 エスペラント會　　**七月行事豫告**

17日會話會(Trapezo にて)

3日 R. O. 批評。10日通譯練習。31日 Z L輪讀(以上大江ビルにて)。22日 Pikniko 私市盤船方面——朝九時天滿橋京阪電車前集合、費一圓以内

ARĜENTA KUNSIDO　　**ギンザ明菓 時間變更**

第一土曜日——後 7—9 時
其他の土曜日——後 4—6 時
但し八月中はすべて後 7—9 時

KANDA KUNSIDO　　金曜夜 7—10時

七月から毎回 temo をきめて面白くやる
省線萬世橋驛前アメリカン・ベーカリー

IKEBUKURO KUNSIDO　　參加歡迎

豐島師範學校前千代田喫茶店階上
毎土曜日 19—21 時

昭和十五年七月一日發行（毎月一回一日發行）
ラ・レヴオ・オリエンタ（エスペラント研究）第十五年 第七號
定價十錢（送料二錢）
發行人 財團法人日本エスペラント學會 右代表 大井 學

颯爽たり矣！
エスペラント
新裝の七月號

松葉菊延・體溫計も寒暖計
同音異義語・類語隨筆

露木淸彥・ピサロ
對譯註・印象派の始祖小傳

岡本好次・ONIの檢討

田代晃二・燕と列車
詳註・初等讀みもの

小坂・えくぜるつぉーろ註釋
久保貞次郎・人稱代名詞
下村芳司・呼掛の言葉
進藤靜太郎・言語委員會の功績
石黑修・バルカン廻り

墺商相のラヂオ講演・對譯
エスペラントの雜誌
讀書感想
地方會挿話
和文エス譯添削
テレヴィード
質疑應答
時の話題

全國各地書店にあり
一部二十錢・送料五厘
見本切手十錢
東京本郷元町
財團法人日本エスペラント學會

夏の讀物特價提供・期間八月三十一日まで・一人一册限

Per Balono al la Poluso
北洋氷上死の探險記・寫眞滿載・一讀凉味萬斛・定價九圓・
特價六圓・送料廿一錢

Tridek jarojn en Ora Nordo
エスキモーの部落に三十年・こんなべらぼうにおもしろい實話がまたとあらうか・上製四圓九十錢・特價（並製よりも廉い）
三圓五十錢・送料十五錢

Historio de Kristo
パピニの傑作・反基敎徒も讀むべき名著・定價八圓四十錢・
特價五圓五十錢・送料十五錢

Kvinjaro de Sovetlandoj
貴重な歷史的寫眞（菊判全頁版）五十數葉入・定價九十五錢・
特價六十錢・送料四錢

財團法人日本エスペラント學會
東京本郷元町・振替東京 11325